პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

კომუნისტი

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოსა და საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს ორგანო

КОМУНИСТИ — ОРГАН ЦК КП ГРУЗИИ, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА ГРУЗИНСКОЙ ССР И СОВЕТА МИНИСТРОВ ГРУЗИНСКОЙ ССР

გამოცემის 48-ე წელი
№ 211 (13903) | პარასკევი, 8 სექტემბერი, 1967 წ. | ფასი 2 კაპ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ბუდაპეშტი, 6 სექტემბერი. სახელმწიფო კრების შენობაში, უნგრეთის სახალხო რესპუბლიკის პრეზიდიუმის სხდომათა დარბაზში დაიწყო მოლაპარაკება უნგრეთისა და საბჭოთა კავშირის პარტიებისა და მთავრობების დელეგაციებს შორის. მოლაპარაკებაზე საბჭოთა დელეგაციას მეთაურობს სკკპ ცენტრალური კომიტეტის გენერალური მდივანი ლ. ი. ბრეჟნევი, უნგრეთის დელეგაციას — უნგრეთის სოციალისტური მუშათა პარტიის ცენტრალური კომიტეტის პირველი მდივანი **იანოშ კადარი**.

სურათზე: მოლაპარაკების დროს.

ტელეფოტო საქდესისა (მიღებულია საქდესის ფოტოტელეგრაფით).

ხელი მოაწერეს საბჭოთა კავშირ-უნგრეთის ხელშეკრულებას

ბუდაპეშტი, 7 სექტემბერი. (საქდესის კორ.). დღეს ბუდაპეშტში უნგრეთის სახალხო რესპუბლიკის სახელმწიფო კრების შენობის გუმბათიან დარბაზში საზეიმო ვითარებაში მოაწერეს ხელი საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირისა და უნგრეთის სახალხო რესპუბლიკის მეგობრობის, თანამშრომლობისა და ურთიერთდახმარების ხელშეკრულებას.

საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირის სახელით ხელშეკრულებას ხელი მოაწერეს საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის გენერალურმა მდივანმა ლ. ი. ბრეჟნევმა და სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარემ ა. ნ. კოსიგინმა, უნგრეთის სახალხო რესპუბლიკის სახელით — უნგრეთის სოციალისტური მუშათა პარტიის ცენტრალური კომიტეტის პირველმა მდივანმა იანოშ კადარმა და უნგრეთის რევოლუციური მუშურ-გლეხური მთავრობის თავმჯდომარემ ენე ფოკმა.

ხელშეკრულების ხელმოწერის შემდეგ სიტყვა წარმოთქვა უნგრეთის მუშურ-გლეხური მთავრობის თავმჯდომარემ ენე ფოკმა.

20 წლის წინათ დადებული ხელშეკრულების უმნიშვნელოვანესი შედეგი ის არის, რომ უნგრეთ-საბჭოთა კავშირის ურთიერთობა გადაიქცა მჭიდრო ძმურ კავშირად, განაცხადა უნგრეთის სახალხო რესპუბლიკის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარემ ენე ფოკმა, რომელმაც სიტყვა წარმოთქვა საბჭოთა კავშირისა და უნგრეთის მეგობრობის, თანამშრომლობისა და ურთიერთდახმარების ხელშეკრულების ხელმოწერისას. ამ კავშირის განმტკიცება, თქვა მან, შეესაბამებოდა და კვლავაც შეესაბამება უნგრელი ხალხის ეროვნულ ინტერესებს.

ისტორიის მსვლელობაში უნგრელი ხალხის ბედი მჭიდროდ დაუკავშირდა დიდი ოქტომბრის სოციალისტურ რევოლუციას, თქვა ენე ფოკმა.

ხელშეკრულება, რომელსაც ხელი მოვაწერეთ, მომდევნო ათწლეულებში შექმნის ხელშემწყობ პირობებს, რათა კიდევ უფრო განვავითაროთ ჩვენი თანამშრომლობა. საერთაშორისო ასპექტით ხელშეკრულება გვაძლევს იმის გარანტიას, რომ ორივე ჩვენი ქვეყანა საერთო ძალებით დაიცავს სუვერენიტეტსა და რევოლუციურ მონაპოვრებს, უზრუნველყოფს მშვიდობიან პირობებს სოციალიზმისა და კომუნიზმის მშენებლობისათვის. ჩვენი ორმხრივი ურთიერთობის მიზანია განვამტკიცოთ მსოფლიო სოციალისტური სისტემა, განვამტკიცოთ მისი ერთიანობა.

ახლა, ხაზი გაუსვა ენე ფოკმა, განსაკუთრებით საჭიროა განვამტკიცოთ სოციალისტური ქვეყნების შეკავშირება იმასთან დაკავშირებით, რომ იმპერიალისტები ცდილობენ ხელი შეუშალონ მათ მშვიდობიან ღონისძიებებს ვიეტნამის საქმეებში შეიარაღებულ იმპერიალისტურ ჩარევასთან ისრაელის აგრესიასთან, კუბის წინააღმდეგ პროვოკაციებთან და დასავლეთ გერმანიის რევანშისტულ პოლიტიკასთან დაკავშირებით.

მომავალ ათწლეულებში, თქვა დასასრულ ენე ფოკმა, უნგრელი ხალხი კვლავაც დაუცხრომლად განახორციელებს თავის ისტორიულ მიზანს — დაასრულებს სოციალიზმის მშენებლობას. ხელშეკრულება, რომელსაც დღეს მოვაწერეთ ხელი, კვლავ მთელი სისრულით მოგვცემს უდიდეს შესაძლებლობებს, რომლებსაც გვანიჭებს ჩვენი ორი ქვეყნის შეკავშირება.

შემდეგ გამოვიდა სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარე ა. ნ. კოსიგინი.

სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარემ ა. ნ. კოსიგინმა თავის სიტყვაში თქვა: ორი ათწლეულის გამოცდილებამ, რომლის მანძილზეც უნგრეთ-საბჭოთა კავშირის ურთიერთობა ვითარდებოდა 1948 წლის ხელშეკრულების საფუძველზე, უაღრესად ცხადად გვიჩვენა, თუ რა მნიშვნელობა აქვს ჩვენი ქვეყნების ყოველმხრივ თანამშრომლობას სოციალისტური ქვეყნების საერთო მიზნებისათვის, მშვიდობის განმტკიცებისათვის ბრძოლაში. ამ თანამშრომლობას, ისევე როგორც წინათ, შესანიშნავი შედეგები მოაქვს ცხოვრების ყოველ დარგში — პოლიტიკაში, ეკონომიკაში, კულტურაში, ჩვენი სახელმწიფოების თავდაცვისუნარიანობისა და უშიშროების განმტკიცებაში.

ჩვენი ახალი ხელშეკრულება მთლიანად და ხავსებით ემყარება სოციალისტური ინტერნაციონალიზმის ნაცად პრინციპებს, ხაზგასმით აღნიშნა ა. ნ. კოსიგინმა.

ხელშეკრულება, რომელსაც დღეს მოვაწერეთ ხელი, ეს არის ხელშეკრულება ორი სოციალისტური ქვეყნისა, რომლებსაც აერთიანებს საერთო პოლიტიკური მიზნები, ერთი ტიპის სოციალურ-ეკონომიური წყობილება. ამიტომ შეგვიძლია ვთქვათ, რომ ამ დოკუმენტის მნიშვნელობა დიდად სცილდება სახელმწიფოთა უბრალო შეთანხმების ფარგლებს. ჩვენი ხელშეკრულება ეს არის ხელშეკრულება მოძმე ხალხებისა, რომლებიც ერთ მწყობრში მიაბიჯებენ სოციალიზმისა და მშვიდობის დროშით.

საბჭოთა კავშირ-უნგრეთის ხელშეკრულებას დიდი მნიშვნელობა აქვს ახლანდელი საერთაშორისო ვითარების თვალსაზრისითაც, როცა იმპერიალიზმის, უწინარეს ყოვლისა ამერიკის იმპერიალიზმის, აგრესიული ძალები უხეშად ერევიან სხვა ხალხების საქმეებში, აფართოებენ დანაშაულებრივ ომს ვიეტნამში, როცა ახლო აღმოსავლეთში არაბულ სახელმწიფოთა წინააღმდეგ ისრაელის აგრესიის შედეგად დაიწყო საშიში საერთაშორისო კრიზისი, როცა ევროპის მშვიდობასა და უშიშროებას საფრთხეს უქმნის დასავლეთ გერმანიის რევანშისტული და მილიტარისტული წრეების ავანტიურისტული პოლიტიკა. ამ პირობებში ჩვენი ხელშეკრულება არა მარტო განამტკიცებს ორივე ქვეყნის საერთაშორისო პოზიციებსა და უშიშროებას, არამედ დიდმნიშვნელოვანი წვლილიც არის სოციალისტურ სახელმწიფოთა საერთო მეცადინეობაში, რომლებიც იბრძვიან აგრესიის იმპერიალისტური პოლიტიკის წინააღმდეგ, მშვიდობის საქმის დასაცავად.

არ შეიძლება დიდი კმაყოფილება არ გამოვთქვათ იმის გამო, რომ საბჭოთა კავშირ-უნგრეთის ხელშეკრულება დაიდო ისეთი ეპოქალური მოვლენის წინ, როგორიც არის დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის 50 წლისთავი. 1917 წელს რუსეთში პროლეტარიატის გამარჯვებამ დასაბამი მისცა მარქს-ენგელს-ლენინის დიადი იდეების განხორციელებას, გადაიქცა მთელი მსოფლიოს მშრომელთა გამარჯვებად ექსპლოატატორული წყობილებისაგან, სოციალური და ეროვნული ჩაგვრისაგან განთავისუფლებისათვის ბრძოლაში. ჩვენ ვიცით, რომ საბჭოთა ხალხთან, მთელ პროგრესულ კაცობრიობასთან ერთად უნგრელი მშრომელებიც — მუშები, გლეხები, მშრომელი ინტელიგენცია ემზადებიან აღნიშნონ ოქტომბრის იუბილე როგორც თავიანთი დიდი დღესასწაული. საბჭოთა ადამიანებს მიაჩნიათ, რომ ამით უნგრელმა მეგობრებმა მკაფიოდ გამოავლინეს ერთგულება პროლეტარული ინტერნაციონალიზმისადმი, რაც სოციალისტური თანამეგობრობის წარმატებით განვითარების, მთელი რევოლუციური ძალების შეკავშირების გაძლიერების საწინდარია.

ენე ფოკისა და ა. ნ. კოსიგინის სიტყვები შეკრებილთ დიდი ყურადღებით მოისმინეს. მათი გამოსვლის შემდეგ დიდხანს ქუხდა ტაში.

უნგრეთ-საბჭოთა კავშირის მეგობრობის მიტინგი

ბუდაპეშტი, 7 სექტემბერი. (საქდესი). დღეს სსრ კავშირისა და უნგრეთის სახალხო რესპუბლიკის მეგობრობის, თანამშრომლობისა და ურთიერთდახმარების ხელშეკრულების დადების შემდეგ ბუდაპეშტის მშენებელთა სახლში გაიმართა უნგრეთ-საბჭოთა კავშირის მეგობრობის მიტინგი. მიტინგის პრეზიდიუმში არიან საბჭოთა კავშირის პარტიისა და მთავრობის დელეგაციის წევრები, უნგრეთის სახალხო რესპუბლიკის პარტიისა და მთავრობის ხელმძღვანელები, უნგრეთის თვალსაჩინო საზოგადო მოღვაწენი.

მიტინგი გახსნა უნგრეთის სოციალისტური მუშათა პარტიის ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროს წევრობის კანდიდატმა, პარტიის ბუდაპეშტის საქალაქო კომიტეტის პირველმა მდივანმა კაროი ნემეტმა.

მიტინგის მონაწილეებს ვრცელი სიტყვით მიმართა უნგრეთის სოციალისტური მუშათა პარტიის ცენტრალური კომიტეტის პირველმა მდივანმა იანოშ კადარმა.

ამხანაგ იანოშ კადარის სიტყვა

პატივცემულო კრებავ!

ძვირფასო ამხანაგებო!

სულითა და გულით მივესალმები უნგრეთ-საბჭოთა კავშირის მეგობრობისადმი მიძღვნილი ჩვენი მიტინგის პრეზიდიუმსა და ყველა მონაწილეს. პატივისცემითა და სიყვარულით მივესალმები ჩვენს ძვირფას სტუმრებს — ამხანაგ ბრეჟნევს, ამხანაგ კოსიგინს, საბჭოთა დელეგაციის ყველა წევრს, საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის, მთავრობის, სსრ კავშირის ხალხის ხელმძღვანელებსა და თვალსაჩინო წარმომადგენლებს, ჩვენს ნამდვილ მეგობრებსა და თანამებრძოლებს. მათი სახით და მათი მეშვეობით ამავე დროს მივესალმებით უნგრელი ხალხის ყველაზე დიდ, ყველაზე ერთგულ მოკავშირეს — დიდ საბჭოთა ხალხს.

ამხანაგებო! მეგობრებო!

დღეს ჩვენ კვლავ შეგვიძლია ჩვენს წრეში, ჩვენი სამშობლოს დედაქალაქში მივესალმოთ საპატიო საბჭოთა სტუმრებს. ახლანდელ შეხვედრას უდიდესი მნიშვნელობა აქვს და ახალი ნიშანსვეტია ჩვენი ურთიერთობის ისტორიაში. ჩვენს კანონიერ უფლებამოსილებათა საფუძველზე დღეს ხელი მოვაწერეთ უნგრეთ-საბჭოთა კავშირის ხელშეკრულებას მეგობრობის, თანამშრომლობისა და ურთიერთდახმარების შესახებ ახალი 20 წლისათვის. ამ ხელშეკრულებით ჩვენ კვლავ დავადასტურეთ და განვამტკიცეთ ჩვენი ხალხების ცხოველი, ურღვევი, მარადიული მეგობრობა, რომელიც წლითიწლობით სულ უფრო მტკიცდება.

ჩვენი ხელშეკრულება, რომელსაც საერთაშორისო სამართლებრივი ძალა აქვს, მომავლისათვის აწესრიგებს ორი სახელმწიფოს — საბჭოთა კავშირისა და უნგრეთის სახალხო რესპუბლიკის ურთიერთობას, რომლებიც სოციალიზმსა და კომუნიზმს აშენებენ.

ჩვენს მეგობრობასა და თანამშრომლობას საფუძვლად უდევს ერთნაირი ინტერესები, ერთნაირი იდეები და მიზნები და გამოხატავს ორი სოციალისტური სახელმწიფოს პროლეტარულ ინტერნაციონალისტურ ერთიანობასა და ძმობას. ამ მეგობრობას აქვს არა მარტო აწმყო, არამედ გმირთა სისხლით ნაკურთხი წარსულიც და ამიტომ საიმედო მომავალიც.

ლენინის მოძღვრებისა და 50 წლის წინათ გამარჯვებული ოქტომბრის რევოლუციის მეოხებით 1918 წელს უნგრეთში შეიქმნა მუშათა კლასის კომუნისტური პარტია, 1919 წელს კი ჩვენმა ხალხმა უნგრეთის საბჭოთა რესპუბლიკა გამოაცხადა. სამოქალაქო ომის პერიოდში რამდენიმე ათეული ათასი შეგნებული უნგრელი შედიოდა იმ დროს შექმნილი საბჭოთა წითელი არმიის რიგებში და საბჭოთა ხელისუფლებისათვის იბრძოდა. სამშობლოდან მრავალ ათას კილომეტრ მანძილზე ისინი თავიანთი ხალხის თავისუფლებისათვის იბრძოდნენ. თავის მხრივ, მეორე მსოფლიო ომის დროს, საბჭოთა არმიის მეომრებმა უნგრელ ხალხს მოაშორეს ჰიტლერული ფაშიზმისა და მონობის ბორკილი, გაათავისუფლეს ჩვენი სამშობლო და გაუკვალეს მას დამოუკიდებელი ეროვნული განვითარებისა და საზოგადოებრივი პროგრესის გზა.

ჩვენმა ხალხმა შეძლო გამოეყენებინა ეს ისტორიული შესაძლებლობა. ხელისუფლების სათავეში მოქცეული უნგრელი მუშა დაეუფლა ქარხნებს, უნგრელი გლეხი კი მიწას, ინტელიგენციამ ხალხის სამსახურში ჩააყენა თავისი ცოდნა. პროლეტარიატის დიქტატურის გამარჯვების, სახალხო უნგრეთის შექმნის შედეგად შეიქმნა პირობები, რომლებმაც ხელი შეუწყვეს საბჭოთა კავშირსა და უნგრეთს დაემყარებინათ ახალი ტიპის ურთიერთობა — ძმური თანამშრომლობის ურთიერთობა, როგორიც მხოლოდ სოციალისტურ ქვეყნებს შორის არის შესაძლებელი.

თუ თვალს გადავავლებთ მას შემდეგ განვლილ პერიოდს, სრული რწმენით შეიძლება ითქვას, რომ 1948 წლის 18 თებერვალი — მეგობრობის პირველი ხელშეკრულების დადების დღე — ჩვენი ეროვნული ისტორიის ღირსშესანიშნავ თარიღთა რიცხვს მიეკუთვნება. ამ ხელშეკრულების დადების აქტით საბჭოთა კავშირმა პირველმა ცნო ახალი დამოუკიდებელი თავისუფალი დემოკრატიული უნგრეთი, რომელიც ნანგრევების ადგილას შეიქმნა წაგებული ომის შემდეგ, და ამით თანასწორუფლებიანი სუვერენული ერების რიგში ჩააყენა იგი. საბჭოთა კავშირი იყო პირველი დიდი სახელმწიფო, რომელიც უნგრეთის ისტორიაში პირველად ჩვენს სამშობლოს მოეკიდა როგორც თანასწორ პარტნიორს და მზად იყო შეეკრა მასთან მტკიცე კავშირი თანასწორუფლებიანობის საფუძველზე.

1948 წლის თებერვალში ხელმოწერილი მეგობრობის, თანამშრომლობისა და ურთიერთდახმარების ხელშეკრულება ქაღალდზე როდი დარჩა. უნგრეთის სახალხო რესპუბლიკის ხალხი ცდილობდა მთლიანად შეესრულებინა ხელშეკრულებით ნაკისრი ყველა ვალდებულება. საბჭოთა კავშირი მრავალმხრივ დახმარებას უწევდა და უწევს ჩვენი სამშობლოს განვითარებასა და ჩვენი ხალხის შრომას. სამეურნეო მშენებლობაში, სამეცნიერო კვლევაში, განათლებაში, კულტურაში, ჯანმრთელობის დაცვასა და საერთოდ ჩვენი საზოგადოების ცხოვრებაში არ არის ისეთი დიდმნიშვნელოვანი დარგი, სადაც უნგრეთის მიღწევებს რაიმე ფორმით არ ეხმარებოდეს საბჭოთა გამოცდილება და ცოდნა, აგრეთვე ის კონკრეტული დახმარება, რომელსაც ჩვენ ყოველთვის ხალისით გვიწევდნენ. 1947 წლიდან საქონელბრუნვა ჩვენს ქვეყნებს შორის თითქმის 40-ჯერ გაიზარდა.

უნგრეთი, რომელიც, როგორც ცნობილია, ღარიბია ნედლეულით, საბჭოთა კავშირისაგან იღებს საარსებოდ საჭირო დახმარებას: შემოტანილი საბრძმედე კოქსის, სპილენძის, ბამბის თითქმის ნახევარს, გოგირდისა და ტყვიის 70-80 პროცენტს, რკინის მადნის, თუჯის, ნიკელის, მერქნის იმპორტის თითქმის 100 პროცენტს საბჭოთა კავშირი გვაძლევს. თუჯის უნგრული წარმოების ორ მეხუთედს და ფოლადის წარმოების ერთ მეხუთედს სსრ კავშირის მონაწილეობით აშენებული ქარხნები გვაძლევენ, ჩვენი საუკეთესო სასოფლო-სამეურნეო მანქანები, ხორბლის ყველაზე მოსავლიანი ჯიშები საბჭოურია. ჩვენ დავამყარეთ და კიდევ უფრო ვაფართოვებთ თანამშრომლობას საბჭოთა მეცნიერებასთან, რომელიც გადამწყვეტ დარგებში პირველ ადგილზე გამოვიდა მსოფლიოში და სწორედ ახლა შესანიშნავ გამოფენაზე აქ, ბუდაპეშტში, გვიჩვენებს ნახევარი საუკუნის მანძილზე მოპოვებულ მსოფლიო მიღწევებს.

ყოველივე ამის გარდა, საბჭოთა კავშირმა, რომელმაც 22 წელზე მეტი ხნის წინათ გაათავისუფლა ჩვენი ხალხი, 1956 წელს, როცა შინაურ და გარეშე მტრებს სურდათ დაეთრგუნათ უნგრეთის სახალხო რესპუბლიკა, ჩვენი თხოვნით და ჩვენი ხელშეკრულების საფუძველზე, როგორც ნამდვილ მეგობარს შეშვენის გაგვიწია უანგარო და თავდადებული ინტერნაციონალისტური დახმარება. საბჭოთა კავშირი დღესაც ეფექტიანად გვეხმარება ჩვენი ქვეყნის სუვერენობის, ჩვენი ერის დამოუკიდებლობის, ჩვენი ხალხის მშვიდობის დაცვაში. უნგრელი ხალხი დიდი მადლიერებითა და პატივისცემით იხსენიებს საბჭოთა გმირებს, რომლებმაც ორჯერ დაღვარეს სისხლი მისი თავისუფლებისათვის, და მადლობას უძღვნის ყველა საბჭოთა ადამიანს, რომლებიც ყოველმხრივ და ყოველნაირად ეხმარებოდნენ და ეხმარებიან მას ბრძოლაში, დიდ მუშაობაში სოციალისტური საზოგადოების ასაშენებლად.

ძვირფასო ამხანაგებო! მეგობრებო!

უნგრეთის სახალხო რესპუბლიკის საშინაო და საგარეო მდგომარეობა ახლა მტკიცეა; ჩვენი ხალხი წარმატებით და გულდაჯერებით აშენებს სოციალისტურ საზოგადოებას, თავის მშვენიერ მომავალს, აგრეთვე მონაწილეობს საერთაშორისო ბრძოლაში სოციალური პროგრესისათვის, ხალხთა თავისუფლებისათვის, მშვიდობისათვის. განვლილ წლებში ჩვენ შეუპოვრად ვიბრძოდით მუშათა კლასის ხელისუფლების, ჩვენი სახელმწიფოს, ჩვენი წყობილების ჯერ დასაცავად, შემდეგ განსამტკიცებლად. ეს ბრძოლა სრული გამარჯვებით დაგვირგვინდა. კომუნისტთა რიგები მტკიცეა, მოსახლეობის ყველა ფენის კავშირის ჩვენი პოლიტიკა აერთიანებს უნგრეთის სახალხო რესპუბლიკის შემოქმედებითს ძალებს; მუშათა კლასი, ხალხი ეთანხმება პარტიის პოლიტიკას. ჩვენ გავანადგურეთ სოციალიზმის მტრები, ჩვენი წყობილების მტრები. ისინი რიცხობრივად შემცირდნენ და იზოლირებული აღმოჩნდნენ.

(გაგრძელება მე-2 გვერდზე).

ხელშეკრულება

საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირსა და უნგრეთის სახალხო რესპუბლიკას შორის მეგობრობის, თანამშრომლობისა და ურთიერთდახმარების შესახებ

საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირი და უნგრეთის სახალხო რესპუბლიკა

ადასტურებენ, რომ ერთგული არიან მიზნებისა და პრინციპებისა, რომლებიც გამოცხადებულია საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირსა და უნგრეთის რესპუბლიკას შორის მეგობრობის, თანამშრომლობისა და ურთიერთდახმარების 1948 წლის 18 თებერვლის ხელშეკრულებაში, რომელმაც ისტორიული როლი შეასრულა საბჭოთა ხალხსა და უნგრელ ხალხს შორის ძმური ურთიერთობის განმტკიცებაში.

ღრმად დარწმუნებული არიან, რომ საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირსა და უნგრეთის სახალხო რესპუბლიკას შორის მარადიული მეგობრობა, ძმური ურთიერთდახმარება და ყოველმხრივი მჭიდრო თანამშრომლობა, რომლებსაც საფუძვლად უდევს სოციალისტური ინტერნაციონალიზმის ურყევი პრინციპები, შეესაბამება ორივე ჩვენი ქვეყნის ხალხებისა და მთელი სოციალისტური თანამეგობრობის ძირეულ ინტერესებს,

მტკიცედ აქვთ გადაწყვეტილი დაუცხრომლად განამტკიცონ სოციალისტური თანამეგობრობის ყველა ქვეყნის ერთიანობა და შეკავშირება და განუხრელად შეასრულონ ვალდებულებანი, რომლებიც გამომდინარეობენ მეგობრობის, თანამშრომლობისა და ურთიერთდახმარების ვარშავის 1955 წლის 14 მაისის ხელშეკრულებიდან.

გამოთქვამენ მტკიცე განზრახვას ხელი შეუწყონ [illegible]შვიდობისა და უშიშროების განმტკიცებას ევროპასა [illegible] მთელ მსოფლიოში და წინააღუდგნენ ფაშიზმისა [illegible] მილიტარიზმის აღორძინებას,

[illegible]ხელმძღვანელობენ გაერთიანებული ერების ორგა[illegible]ის წესდებით გამოცხადებული მიზნებითა და [illegible]პებით,

[illegible]ლისწინებენ, რომ 1948 წლის 18 თებერვლის [illegible]რულება უნდა განახლდეს ორივე ქვეყანაში [illegible]სტური და კომუნისტური მშენებლობის, მათ [illegible]ლიტიკური, ეკონომიური და კულტურული [illegible]ლობის გამოცდილებისა და მიღწევების, [illegible] ცვლილებების შესაბამისად, რომლებიც [illegible]პასა და მთელ მსოფლიოში, და შეთანხმ[illegible]გზე:

მუხლი 1

[illegible]ების დამდები მაღალი მხარეები სოცი[illegible] [illegible]ერნაციონალიზმის პრინციპების შესა[illegible] [illegible] განამტკიცებენ მარადიულ მეგობ[illegible] სოციალისტური რესპუბლიკების კავ[illegible]თის სახალხო რესპუბლიკის ხალ[illegible] [illegible]ნავითარებენ ორი ქვეყნის ყოველ[illegible]რობას, ერთმანეთს გაუწევენ ძმურ [illegible]წიფო სუვერენიტეტის, თანასწორ[illegible] ერთმანეთის საშინაო საქმეებში [illegible]პების ურთიერთპატივისცემის [illegible] [illegible]მოქმედებენ სოციალისტური [illegible] და შეკავშირების, მათი მე[illegible]ანმტკიცების სულისკვეთებით.

მუხლი 2

[illegible]ი მაღალი მხარეები მეგობ[illegible]ს საფუძველზე და შრომის საერთაშორისო სოციალისტური განაწილების პრინციპების შესაბამისად ყოველი ღონისძიებით განავითარებენ და გააღრმავებენ ურთიერთსასარგებლო ორმხრივ და მრავალმხრივ თანამშრომლობას ეკონომიურ და მეცნიერულ-ტექნიკურ დარგებში; ისინი აგრეთვე ხელს შეუწყობენ ეკონომიური ურთიერთობისა და თანამშრომლობის შემდგომ განვითარებას ეკონომიური ურთიერთდახმარების საბჭოს ფარგლებში.

მუხლი 3

ხელშეკრულების დამდები მაღალი მხარეები კვლავაც განავითარებენ და გააფართოებენ ორი ქვეყნის თანამშრომლობას მეცნიერების, განათლების, ლიტერატურისა და ხელოვნების, პრესის, რადიოს, ტელევიზიის, ჯანმრთელობის დაცვის, ტურიზმის, ფიზიკური კულტურისა და სხვა დარგებში, წაახალისებენ ყველა ფორმის ერთობლივ შემოქმედებითს საქმიანობას.

მუხლი 4

ხელშეკრულების დამდები მაღალი მხარეები კვლავაც განახორციელებენ ღონისძიებებს სოციალიზმის მსოფლიო სისტემის ძალისა და ძლიერების განმტკიცებისათვის, იმპერიალიზმისა და რეაქციის აგრესიული ძალების ხელყოფისაგან საერთაშორისო მშვიდობისა და ხალხთა უშიშროების დაცვისათვის, საყოველთაო და სრული განიარაღების მიღწევისათვის, კოლონიალიზმისა და რასობრივი დისკრიმინაციის ყველა ფორმისა და გამოვლინების საბოლოო ლიკვიდაციისათვის, იმ ქვეყნების მხარდაჭერისათვის, რომლებიც განთავისუფლდნენ კოლონიური ბატონობისაგან და დაადგნენ ეროვნული დამოუკიდებლობისა და სუვერენიტეტის განმტკიცების გზას.

მხარეები ადასტურებენ, რომ მზად არიან ითანამშრომლონ სხვა სახელმწიფოებთან საერთაშორისო მოქმედებაში, რომლის მიზანი იქნება მშვიდობისა და ხალხთა უშიშროების უზრუნველყოფა.

მუხლი 5

თანმიმდევრულად ახორციელებენ რა სხვადასხვა საზოგადოებრივი წყობილების სახელმწიფოთა მშვიდობიანი თანაარსებობის პოლიტიკას, ხელშეკრულების დამდები მაღალი მხარეები ყოველ ღონეს იხმარენ, რათა გაუმჯობესდეს ვითარება ევროპაში, განმტკიცდეს ურთიერთგაგება და თანამშრომლობა ევროპის სახელმწიფოთა შორის, უზრუნველყოფილ იქნას უშიშროება და მტკიცე მშვიდობა ევროპაში და დამყარდეს კეთილმეზობლური ურთიერთობა ევროპის სახელმწიფოთა შორის, რისთვისაც ერთმანეთთან შეათანხმებენ ღონისძიებებს ამ დარგში.

მხარეები აცხადებენ, რომ ევროპის უშიშროების უზრუნველყოფის ერთ-ერთი მთავარი წანამძღვარია უზრუნველყონ მეორე მსოფლიო ომის შემდეგ შექმნილი ევროპაში სახელმწიფოთა საზღვრების ურყეობა. მხარეები გამოთქვამენ მტკიცე გადაწყვეტილებას მეგობრობის, თანამშრომლობისა და ურთიერთდახმარების შესახებ ვარშავის ხელშეკრულების მონაწილე სხვა სახელმწიფოებთან ერთად და ამ ხელშეკრულების შესაბამისად უზრუნველყონ ხელშეკრულების მონაწილე სახელმწიფოთა საზღვრების ხელშეუხებლობა და განახორციელონ ყველა საჭირო ღონისძიება, რათა არ დაუშვან მილიტარიზმისა და რევანშიზმის ძალების აგრესია, და წინააღუდგნენ აგრესორს.

მუხლი 6

იმ შემთხვევაში, თუ ხელშეკრულების დამდებ ერთ-ერთ მაღალ მხარეზე შეიარაღებულ თავდასხმას მოახდენს რომელიმე სახელმწიფო ან სახელმწიფოთა ჯგუფი, მაშინ მეორე მხარე განახორციელებს გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის წესდების 51-ე მუხლის შესაბამისად ინდივიდუალური ან კოლექტიური თავდაცვის ხელშეუვალ უფლებას და დაუყოვნებლივ გაუწევს მას ყოველგვარ დახმარებას, კერძოდ, სამხედრო დახმარებასაც, აგრეთვე დაეხმარება მის განკარგულებაში არსებული ყველა საშუალებით.

ღონისძიებებს, რომლებსაც განახორციელებენ ამ მუხლის საფუძველზე, მხარეები დაუყოვნებლივ აცნობებენ გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის უშიშროების საბჭოს და იმოქმედებენ გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის წესდების დადგენილებების შესაბამისად.

მუხლი 7

ხელშეკრულების დამდები მაღალი მხარეები ითათბირებენ ყველა დიდმნიშვნელოვან საერთაშორისო საკითხზე, რომლებიც ორივე ქვეყნის ინტერესებს შეეხება და იმოქმედებენ ორივე მხარის ინტერესების შესაბამისად შეთანხმებული საერთო პოზიციის საფუძველზე.

მუხლი 8

ხელშეკრულების დამდები მაღალი მხარეები აცხადებენ, რომ მოქმედი საერთაშორისო ხელშეკრულებით გათვალისწინებული მათი ვალდებულებები არ ეწინააღმდეგება ამ ხელშეკრულების დებულებებს.

მუხლი 9

ეს ხელშეკრულება რატიფიცირებულ უნდა იქნას და ძალაში შევა სარატიფიკაციო სიგელების გაცვლის დღეს, რაც მოსკოვში მოხდება უახლოეს ვადაში.

ხელშეკრულება იდება ოცი წლის ვადით და ავტომატურად გაგრძელდება ყოველთვის მომდევნო ხუთი წლით, თუ ხელშეკრულების დამდები არც ერთი მაღალი მხარე შესაბამისი ვადის გასვლამდე თორმეტი თვით ადრე არ განაცხადებს უარს მასზე.

შედგენილია ბუდაპეშტში 1967 წლის 7 სექტემბერს ორ ცალად, თითოეული რუსულ და უნგრულ ენებზე, ამასთან ორივე ტექსტს ერთნაირი ძალა აქვს.

საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირის სახელით
ლ. ბრეჟნევი
ა. კოსიგინი

უნგრეთის სახალხო რესპუბლიკის სახელით
ი. კადარი
ე. ფოკი

ამხანაგ იანოშ კადარის სიტყვა

(გაგრძელება)

ამ ბრძოლის შედეგებზე დაყრდნობით განვამტკიცეთ რა მუშათა კლასისა და გლეხობის კავშირი, ჩვენ წარმატებით განვახორციელეთ უნგრეთის სოფლის მეურნეობის სოციალისტური რეორგანიზაცია. ბუდაპეშტის წლევანდელ, 66-ე სასოფლო-სამეურნეო გამოფენაზე კარგად იყო ნაჩვენები მსხვილ, სოციალისტურ რელსებზე გადაყვანილი სოფლის მეურნეობის პირველი, მაგრამ დიდი მიღწევები, მისი შემდგომი განვითარების მიმართულება. განვლილ წლებში მნიშვნელოვნად გაიზარდა ჩვენი სოციალისტური საზოგადოების ეკონომიური საფუძვლები, ამაღლდა ხალხის კულტურული ცხოვრების დონე. საფუძვლები ჩაუყარა რა სოციალისტურ საზოგადოებას, ჩვენი ხალხი, რომელიც ასრულებს IX პარტიული ყრილობის გადაწყვეტილებებს, წარმატებით შრომობს მესამე ხუთწლედის განხორციელებისათვის, მთელ ძალებს ახმარს სოციალისტური საზოგადოების მშენებლობის დამთავრებას.

ყოველივე ამას თავის საქებად როდი ვამბობ. ჩვენ გვაქვს ჯერ კიდევ სიძნელენი და სერიოზული გადაუწყვეტელი ამოცანები, მაგრამ უნდა ვიცოდეთ, რომ ჩვენი ხალხის ბრძოლა და შრომა, ჩვენი საბჭოთა მეგობრების მსხვერპლი და დახმარება ამაო არა ყოფილა.

ახლა წინა პლანზეა წამოწეული მუშაობა იმისათვის, რომ ავამაღლოთ ჩვენი იდეოლოგიური, პოლიტიკური, სამეურნეო და კულტურული საქმიანობის ეფექტიანობა, ვცდილობთ დავაჩქაროთ სოციალისტური საწარმოო ძალების განვითარება, წარმოებისა და განაწილების პირობების განვითარება. სოციალისტური მშენებლობის დიდი გაქანებისა და ცხოვრების პირობების შემდგომი გაუმჯობესების ინტერესებისათვის უნდა გავადიდოთ შრომის ნაყოფიერება. განვლილ ხუთ წელიწადში ეროვნული შემოსავლის ყოველწლიური მატება ჩვენში საშუალოდ შეადგენდა 5 პროცენტს, გეგმის შესრულების დანარჩენი უმნიშვნელოვანესი მაჩვენებლები, მათ შორის მშრომელთა რეალური შემოსავლის ზრდაც, ასეთსავე დონეზე იყო. ესე იგი საშუალოდ რამდენიმე წელიწადში ჩვენი წინსვლის ტემპები ყველაზე განვითარებული კაპიტალისტური ქვეყნების ტემპებსაც კი აღემატებოდა, მაგრამ ამასაც ვერ დავჯერდებით. ჩვენი სოციალისტური წყობილება, განთავისუფლებული ხალხის შემოქმედებითი ძალები შესაძლებელს და საჭიროს ხდიან შემოქმედებითი შრომის ეფექტიანობის ამაღლებას, აგრეთვე სამეურნეო მართვის სისტემის ყოვლისმომცველი რეფორმის საშუალებით ჩვენი მიღწევების ზრდას.

რეფორმის დანერგვა რთული და მრავალმხრივი ამოცანაა. ეს ხელისუფლების განმტკიცებასა და სოფლის მეურნეობის სოციალისტური რეორგანიზაციის შემდეგ მნიშვნელობით მესამე დიდი რევოლუციური ამოცანაა, რომელიც ჩვენი პარტიის, ჩვენი საზოგადოების წინაშე დგას. მაგრამ ჩვენ გვწამს წარმატება, რადგან მარქსისტული მეცნიერება და გამოცდილება რეფორმის საჭიროებას გვიკარნახებს. რეფორმას გულდასმით და ყოველმხრივ ვამზადებთ, ხოლო მისი განხორციელების დროს დავეყრდნობით სოციალისტური მშენებლობის ასეულ ათასობით ნაცად მონაწილეს, სოციალისტური შრომის ბრიგადებს, მუშათა კლასის, გლეხობის, ინტელიგენციის მილიონიან მასებს, მშრომელთა შეგნებულობასა და მოქმედებისათვის მათ მზადყოფნას. ჩვენ რწმენით შევყურებთ მომავალს, რადგან ჩვენი გეგმები დასაბუთებულია. ორი ათწლეულის მანძილზე კი ჩვენმა ხალხმა აქ, დუნაისა და ტისის ხეობაში, ჯეროვნად დაამტკიცა, რომ ყოველთვის წყვეტდა მორიგ ამოცანებს და ახლა ძლევამოსილად მიდის სოციალისტური რევოლუციის გზით.

ჩვენ რწმენით შევყურებთ მომავალს, რადგან მარქსისტულ-ლენინური პრინციპები, ჩვენი პარტიის პოლიტიკა და ხელმძღვანელი როლი ჩვენი მუშათა კლასისა და ჩვენი ხალხის ერთიანობა სოციალისტური მიზნების განხორციელებაში დიდი ძალაა და რადგან თანამედროვე რთულ მსოფლიოში გვაქვს საიმედო საერთაშორისო ზურგი. ჩვენ მხარში გვიდგანან სოციალისტური ქვეყნების ხალხები, პროგრესის მთელი ძალები და, უწინარეს ყოვლისა, საბჭოთა კავშირი — სოციალური პროგრესისა და მშვიდობის ყველაზე მძლავრი, ურყევი და უძლეველი ბურჯი.

პატივცემულო კრებავ!

ძვირფასო ამხანაგებო!

პირველ პუნქტში უნგრეთ-საბჭოთა კავშირის მეგობრობის, თანამშრომლობისა და ურთიერთდახმარების ხელშეკრულებისა, რომელსაც დღეს მოვაწერეთ ხელი და რომელიც 20 წლით დაიდო, ნათქვამია, რომ ხელშეკრულების დამდები მხარეები კვლავაც განამტკიცებენ უნგრეთის სახალხო რესპუბლიკისა და საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირის ხალხთა მარადიულ მეგობრობას, განავითარებენ ორი ქვეყნის ყოველმხრივ თანამშრომლობას, ერთმანეთს გაუწევენ ძმურ დახმარებას, სახელმწიფო სუვერენიტეტის, თანასწორუფლებიანობისა და ერთმანეთის საშინაო საქმეებში ჩაურევლობის პრინციპთა საფუძველზე. დარწმუნებული ვართ, რომ ჩვენი ხელშეკრულება შეესაბამება არა მარტო ჩვენი ქვეყნების, არამედ აგრეთვე მთელი სოციალისტური თანამეგობრობის ძირითად ინტერესებს. კვლავაც ვიმუშავებთ ყველა სოციალისტური ქვეყნის ერთიანობისა და თანამშრომლობის განმტკიცებისათვის და ხელს შევუწყობთ მშვიდობისა და უშიშროების განმტკიცებას ევროპასა და მთელ მსოფლიოში.

ჩვენი ხელშეკრულების ძირითადი პრინციპების გამო შემიძლია განვაცხადო, რომ ისინი სავსებით შეესაბამება უნგრეთის სახალხო რესპუბლიკის საგარეო პოლიტიკას, რომელსაც დღემდე ახორციელებდა, შეესაბამება როგორც ჩვენს ეროვნულ ინტერესებს, ისე პროლეტარული ინტერნაციონალიზმის იდეასა და მშვიდობიანი თანაარსებობის პრინციპს, რომელიც ხორციელდება ჩვენსა და სხვა საზოგადოებრივი წყობილების ქვეყნებს შორის. ხელშეკრულების ძირითადი პრინციპების განხორციელების უაღრესად ხელშემწყობ პირობებს უზრუნველყოფს ის გარემოება, რომ საბჭოთა კავშირი და უნგრეთის სახალხო რესპუბლიკა ერთნაირ პოზიციებს ადგანან არა მარტო ჩვენი ქვეყნების ურთიერთობის საკითხებში, არამედ საერთაშორისო ვითარების ყველა ძირითად საკითხში; ჩვენ საერთო აზრი გვაქვს და მის შესაბამისად დღემდე ერთად გამოვდიოდით საგარეო პოლიტიკის დარგში.

ჩვენს დროში ცალკეული ქვეყნების საგარეო პოლიტიკას უამრავი „ექსპერტი" აანალიზებს, განმარტავს, უტევს და „იცავს". ეს უნგრეთის სახალხო რესპუბლიკის საგარეო პოლიტიკას ეხება. გაუგებრობის თავიდან ასაცილებლად მინდა ახლაც ხაზი გავუსვა, რომ სუვერენული და დამოუკიდებელი უნგრეთის სახალხო რესპუბლიკის საგარეოპოლიტიკური კურსი ურყევია, არ არის დამოკიდებული კონიუნქტურულ ელემენტებზე, ყალიბდება არა მაცდურ სირინოზთა მომხიბვლელი სიმღერების ან რაიმე სხვა ზეგავლენით, არამედ ეყრდნობა მყარ პრინციპულ საფუძვლებს. სხვაგვარად რომ ვთქვათ, ჩვენი საგარეო პოლიტიკა უნგრელი ხალხის ეროვნული ინტერესებისა და სოციალისტური ქვეყნების ინტერესების შესაბამისად პატრიოტული და ინტერნაციონალურია. ჩვენი პრინციპები, ჩვენი რწმენა, ისტორიული გამოცდილება გვასწავლიან, რომ უნგრელი ხალხის ეროვნული მისწრაფებანი ყოველთვის იმდენად ხორციელდებოდა, რამდენადაც შეესაბამებოდა კაცობრიობის პროგრესის ძირითად კურსს და ტრაგიკულად მარცხდებოდა, როცა უნგრელთა ბედი რეაქციის ეტლზე იყო მიჯაჭვული. დღეს უნგრელი ხალხი ადგას სოციალისტური საზოგადოების მშენებლობის გზას და მიაღწია დღემდე უმაგალითო აღმავლობას. თვითეულმა უნგრელმა, რომელსაც უყვარს თავისი სამშობლო, ამასთან უყვარს არა მარტო გულით, არამედ გონებითაც — იცის, რომ ჩვენი ხალხის საიმედო მომავალსა და ბედნიერებას მოვიპოვებთ მხოლოდ პროგრესისა და სოციალიზმის გზით, მხოლოდ სოციალისტური ქვეყნების, საბჭოთა კავშირის გვერდით, მათთან ერთად.

ჩვენ მხარს ვუჭერთ საბჭოთა კავშირისა და უნგრეთის სახალხო რესპუბლიკის მარადიულ მეგობრობას. საბჭოთა ხალხი საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის მარქსისტულ-ლენინური ხელმძღვანელობით აშენებს კომუნიზმს. თავისი ბრძოლით, თავისი შემოქმედებითი შრომით, ეკონომიური, მეცნიერული, კულტურული მიღწევებით საბჭოთა ხალხმა დაამტკიცა სოციალიზმის უდავო უპირატესობა კაპიტალიზმის წინაშე. ამ ქვეყნად სადაც უნდა იბრძოდნენ პროგრესისა და მშვიდობის ძალები, მათი ბრძოლის რეალობა და საფუძველი უწინარეს ყოვლისა საბჭოთა კავშირის პოლიტიკა, მისი ეკონომიური და სამხედრო ძლიერებაა. ქვეყნები, რომლებიც სოციალიზმს აშენებენ, ვითარდებიან საბჭოთა კავშირის გამოცდილების საფუძველზე და მისი დახმარებით. სოლიდარობა, რომლითაც საბჭოთა კავშირი ეკიდება კოლონიურ მონობაში მყოფ ხალხებს, გადამწყვეტ როლს ასრულებს ხალხთა განთავისუფლების საქმეში. სსრ კავშირის იმედი აქვთ ჯერ კიდევ ჩაგრულ ხალხებს, მისი შიში აქვთ იმპერიალისტ ტირანებს, მისი ძლიერება აშინებთ ავანტიურისტებს, რომლებიც ცდილობენ გააჩაღონ ახალი მსოფლიო ომი.

ჩვენ დარწმუნებული ვართ, რომ ვერც ჩვენში, ვერც სხვა სოციალისტურ ქვეყანაში, ვერც რომელიმე კაპიტალისტურ ქვეყანაში თავის თავს ვერც კომუნისტს, ვერც ინტერნაციონალისტს, უბრალოდ პროგრესულ ადამიანსაც კი ვერ უწოდებს ის, ვინც ილაშქრებს საბჭოთა კავშირის წინააღმდეგ, ვინც ქადაგებს ანტისაბჭოთა შეხედულებებს. ის, ვინც იზოლაციაში აქცევს თავის ქვეყანას ან ცდილობს თავისი ქვეყანა, თავისი ხალხი დაუპირისპიროს ყოველი სამართლიანი საქმისათვის ყველაზე ავტორიტეტულ, ყველაზე დიად და მძლავრ მებრძოლს — საბჭოთა კავშირს, ცუდ სამსახურს უწევს სოციალიზმის საქმეს, საერთაშორისო კომუნისტურ მოძრაობას, იმპერიალიზმის წინააღმდეგ ბრძოლას, მშვიდობის საქმეს, საკუთარ ერს.

ზოგიერთი აშინებს პატარა სოციალისტურ და არასოციალისტურ ქვეყნებს იმით, რომ „დამოკიდებულ" მდგომარეობაში აღმოჩნდებით, თქვენს სუვერენიტეტს საფრთხე შეექმნება, თუ ივაჭრებთ საბჭოთა კავშირთან ან რაიმე სხვა დარგში ითანამშრომლებთ მასთანო. ისტორიამ უკვე არაერთხელ დაამტკიცა, რომ ყოველი პატარა ქვეყანა საფრთხეს შეუქმნის თავის დამოუკიდებლობას ან საერთოდ დაკარგავს ამ დამოუკიდებლობას, თუ ეკონომიურ ან სამხედრო დარგში იმპერიალისტთა ნებას დაჰყვება. მაგრამ ყოველი პატარა ქვეყნის, მათ შორის უნგრეთის დამოუკიდებლობა და სუვერენიტეტი მტკიცე და საიმედო იქნება სწორედ მაშინ და იმდენად, რამდენადაც მისი საერთაშორისო პარტნიორი იქნება საბჭოთა კავშირი, რომელიც პატივისცემით ეკიდება თვითეული ქვეყნის სუვერენიტეტს, დამოუკიდებლობასა და თანასწორუფლებიანობას, ვინაიდან სწორედ ეს კავშირი საუკეთესოდ დაიცავს პატარა ქვეყანას იმპერიალისტთა ყოველნაირი ზეგავლენისა და შანტაჟისაგან. უნგრეთის სახალხო რესპუბლიკის სუვერენიტეტის, მისი დამოუკიდებელი სოციალისტური და ეროვნული განვითარების ყველაზე საიმედო ბურჯია საბჭოთა კავშირთან მეგობრობა და თანამშრომლობა. საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტია მიგვაჩნია ჩვენს საუკეთესო პოლიტიკურ თანამებრძოლად, რადგან მისმა მარქსისტულ-ლენინურმა საქმიანობამ, ისტორიულმა გამოცდილებამ უაღრესად გაამდიდრა ჩვენი პარტიის იდეური არსენალი. სწორედ ამიტომ უნგრეთის სოციალისტური მუშათა პარტია, უნგრეთის სახალხო რესპუბლიკა მტკიცედ უჭერენ მხარს საბჭოთა კავშირ-უნგრეთის მეგობრობას, ამხანაგურ, ძმურ ერთიანობას, საბჭოთა კავშირ-უნგრეთის რაც შეიძლება მრავალმხრივ და სულ უფრო ეფექტიან თანამშრომლობას.

პატივცემულო კრებავ!

ძვირფასო ამხანაგებო!

სამართლიანად ამბობენ, რომ საერთაშორისო ვითარება რთულია და რომ უკანასკნელ ხანს იგ კვლავ გამწვავდა. მაგრამ ყველაზე რთულ ვითარებაშიც უნდა ვხედავდეთ ისტორიის ძირითად მიმდინარეობას და მიმართულებას. 50 წლის წინათ, დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის გამარჯვების შემდეგ, წინათ ერთიანი, მთელ მსოფლიოში გაბატონებული იმპერიალიზმის სისტემა გაითიშა, რადგან მას გამოეყო მსოფლიოს მეექვსედი ნაწილი. განვლილი ორი ათწლეულის მანძილზე მსოფლიო კვლავ ძლიერ შეიცვალა. შეიქმნა სოციალიზმის მსოფლიო სისტემა, რომელიც ვრცელდება ევროპაზე, აზიასა და ლათინურ ამერიკაზე. დაიშალა და ძირითადად მოისპო კოლონიალიზმის სისტემა. კომუნისტური პარტიების მოძრაობა, რომლებშიც ახლა გაერთიანებულია 50 მილიონამდე წევრი, გახდა ჩვენი ეპოქის ყველაზე გავლენიანი პოლიტიკური ძალა, სოციალიზმის იდეები განუხრელად ვრცელდება მთელ მსოფლიოში. იმპერიალიზმის სისტემა ღრმა და ხანგრძლივ კრიზისს განიცდის. იგი იბრძვის არსებობისათვის თავისი გავლენის შევიწროებულ ზონაში.

ამავე დროს უნდა ვხედავდეთ, რომ იმპერიალიზმმა დარაზმა დიდი ეკონომიური და სამხედრო ძალები, განსაკუთრებით ამ ბოლო ორი-სამი წლის მანძილზე მემარჯვენე ელემენტების სხვადასხვა პუტჩებისა და ამბოხებათა მოწყობის გზით, გააჩაღა ომი ვიეტნამსა და ახლო აღმოსავლეთში, აგრეთვე სხვა ლოკალური ომები და ცდილობს შეაჩეროს თავისი დაცემის მძაფრი პროცესი, შეინარჩუნოს, დაიბრუნოს კიდეც ზოგიერთი თავისი პოზიცია. იმპერიალიზმი იყენებს აზიის, აფრიკისა და ლათინური ამერიკის ქვეყნების შედარებით ჩამორჩენილობას, მათი საშინაო მდგომარეობის სირთულეს და მათს დაქსაქსულობას. იმპერიალიზმი ცდილობს თავისი მიზნებისათვის გამოიყენოს, და თუ შესაძლებელია გააძლიეროს კიდეც დავა, რაც ახლა წარმოებს საერთაშორისო მუშათა მოძრაობაში, სოციალისტურ ქვეყნებში, ბოროტად იყენებს იმას, რომ სოციალისტურ ქვეყნებს, რომლებიც ხელმძღვანელობენ ხალხთა ბედისათვის პასუხისმგებლობის გრძნობით, თავიანთ მოვალეობად მიაჩნიათ არ დაუშვან ახალი მსოფლიო ხანძარი და ეძებენ სადავო საკითხების მშვიდობიანი გადაჭრის გზებს.

პროგრესისა და რეაქციის ძალებს შორის ბრძოლის მთავარი ფრონტი ახლა ვიეტნამში გადის. ამ დღეებში ჰანოიში იდღესასწაულეს ვიეტნამის დემოკრატიული რესპუბლიკის არსებობის 22 წლისთავი. დღესასწაულის დროს გაჰკიოდნენ საზენიტო თავდაცვის სირენები; ვიეტნამელ ხალხს ჯერ კიდევ არა აქვს შესაძლებლობა იცხოვროს თავისუფლად მშვიდობის პირობებში, რადგან შეერთებული შტატები აწარმოებენ ბარბაროსულ ომს სამხრეთ ვიეტნამის ხალხის წინააღმდეგ და ყოველდღე სჩადიან დანაშაულებრივი აგრესიის აქტებს ვიეტნამის დემოკრატიული რესპუბლიკის წინააღმდეგ. ამ გზით ამერიკის სამხედრო ხროვას სურს დააჩოქოს ვიეტნამელი ხალხი, რომელიც იცავს თავის თავისუფლებასა და დამოუკიდებლობას, თვითგამორკვევის უფლებას. მაგრამ ვაშინგტონელი სტრატეგები ვერასოდეს ვერ მიაღწევენ თავიანთ მიზანს. ვიეტნამელი ხალხი აღმაფრთოვანებელი სიმტკიცით შეუპოვრად იბრძვის აგრესორთა წინააღმდეგ, რომლებიც მის სამშობლოში შეიჭრნენ. საბჭოთა კავშირი და სხვა სოციალისტური ქვეყნები მხარს უჭერენ მის გმირულ მეცადინეობას, ამერიკელები ამას საკუთარ ტყავზე გრძნობენ. ვიეტნამელი მეომრები ფუშავენ ამერიკელთა ყველა გეგმას, თავიანთი რაკეტებით ანადგურებენ ამერიკის საყრდენ ბაზებს, ვიეტნამის საჰაერო თავდაცვა სულ უფრო ქმედითი ხდება. სოციალისტური ქვეყნები მომავალშიც ყოველგვარ დახმარებას გაუწევენ მებრძოლ ვიეტნამს. დარწმუნებული ვართ: შეერთებული შტატები ვერ მიაღწევენ თავიანთ კოლონიზატორულ მიზნებს, აგრესია ჩაიფუშება, ვიეტნამელი ხალხი გაიმარჯვებს და თავისუფალი იქნება.

5 ივნისს განთიადისას არაბულ ქვეყნებზე ისრაელის თავდასხმით იმპერიალიზმმა გააჩაღა ახალი აგრესიული ლოკალური ომი, ამჯერად ახლო აღმოსავლეთში, რათა მოესპო ანტიიმპერიალისტური, პროგრესული არაბული რეჟიმები, აგრეთვე დაებრუნებინა ახლოაღმოსავლური არაბული ნავთობი და სტრატეგიული გზები. იმპერიალისტურმა აგრესიამ თავის მიზანს მხოლოდ ნაწილობრივ მიაღწია. ისრაელმა მოახდინა არაბული ტერიტორიების ოკუპაცია და ასეულ ათასობით არაბი გააძევა სამშობლოდან, მშობლიური მიწიდან. სოციალისტური ქვეყნები, პროგრესის თანმიმდევრული მომხრეები, მხარს უჭერენ არაბულ ქვეყნებს, რომლებსაც თავს დაესხნენ აგრესორები. ბრძოლა გრძელდება და არ შეწყდება, სანამ აგრესორი არ გაიყვანს თავის ჯარებს მთელი ოკუპირებული ტერიტორიიდან, სანამ სამართლიანად არ გადაიჭრება პალესტინელ არაბ ლტოლვილთა ბედი.

მიმდინარეობს ბრძოლა ევროპის უშიშროებისა და მშვიდობის დასამკვიდრებლად ისეთ პირობებში, როცა ჩვენს კონტინენტზე არ არის ომი, მაგრამ არ არის მშვიდობაც, რადგან იმპერიალისტებმა შექმნეს ისეთი ვითარება, რომელშიც ახლა შეუძლებელია გერმანიასთან საზავო ხელშეკრულების დადება. ამრიგად, ევროპის მშვიდობისა და უშიშროების დამკვიდრების პრობლემები გადაჭრილი არ არის სწორედ იქ, სადაც ჩვენი საუკუნის პირველ ნახევარში ორჯერ გაჩაღდა მსოფლიო ომი და სადაც დღეს უშუალოდ უპირისპირდებიან ერთმანეთს ორი მსოფლიო სისტემის მთავარი ძალები.

საქმე გაადვილდებოდა კაპიტალისტური სახელმწიფოები ფაქტების გათვალისწინებით რომ განსაზღვრავდნენ თავიანთ პოლიტიკას და ცნობდნენ საქმის ნამდვილ ვითარებას — ორი გერმანული სახელმწიფოს, ომის შედეგად შექმნილი მათი საზღვრების არსებობას. მაგრამ ჯერჯერობით, განსაკუთრებით კი ამერიკის შეერთებული შტატების მხრივ, რომლებსაც ოკუპირებული აქვთ ევროპის მთელი რიგი პუნქტები. და დასავლეთ გერმანიის მხრივ, ამის ნიშნები თითქმის არ ჩანს. ბონის მმართველი წრეები ჩივიან, რომ თითქმის ყველა სოციალისტური ქვეყანა უარყოფს მათ „ახალ" აღმოსავლურ პოლიტიკას, ვინაიდან „არ ესმით" იგი. სინამდვილეში კი სოციალისტურ ქვეყნებს ძალიან კარგად ესმით ბონის „ახალი" აღმოსავლური პოლიტიკა, ხედავენ, რამდენად ძველია იგი. გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკა რომ გამოვიდეს ნამდვილად ახალი პოლიტიკით, და რეალურად მიუდგეს ფაქტებს, ამასთან გაავრცელოს იგი მთელ სოციალისტურ ქვეყნებზე, მათ შორის გერმანიის დემოკრატიულ რესპუბლიკაზე, მაშინ გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის პოლიტიკა დაემთხვეოდა სოციალისტური ქვეყნების განზრახვებს, რომელთა მიზანია ევროპის მდგომარეობის ნამდვილი ნორმალიზაცია.

ჩვენი განზრახვები და წინადადებანი ნათელია. მოვითხოვთ დაიდოს ხელშეკრულება ევროპის უშიშროების შესახებ, რომელსაც ხელს მოაწერს ევროპის ყველა სახელმწიფო. ამ ხელშეკრულებით გარანტირებული უნდა იყოს ყველა ქვეყნის საზღვრები, უშიშროება, მშვიდობიანი თანაარსებობა და ურთიერთობა, რაც ითვალისწინებს ურთიერთსარგებლობას. ჩვენ წინადადებას ვაყენებთ ერთსა და იმავე დროს გაუქმდეს ნატო და ვარშავის ხელშეკრულება, შეიქმნას უატომო ზონები და გადაიდგას მთელი რიგი სხვა გონივრული ნაბიჯები. ეს არის მშვიდობის პოლიტიკა. ზუსტად ასევე საბჭოთა კავშირიც, როცა წინადადება შემოაქვს მრავალი საკითხის გადაჭრის თაობაზე, ხელმძღვანელობს გულწრფელი მისწრაფებით შეამციროს ომის საშიშროება. საბჭოთა კავშირმა ეს ახლახან დაამტკიცა, როცა ჟენევაში წინადადება წამოაყენა ატომური იარაღის გაუვრცელებლობის შესახებ. ამ წინადადებას უნგრეთის სახალხო რესპუბლიკა მთლიანად ეთანხმება.

ძვირფასო ამხანაგებო!

სოციალისტური ქვეყნები, მათ შორის საბჭოთა კავშირი და უნგრეთის სახალხო რესპუბლიკა, ყოველთვის და ყველა საკითხში გამოდიან პროგრესის, ეროვნული დამოუკიდებლობისა და მშვიდობის ინტერესებისათვის. ამავე მიზნით ჩვენმა ქვეყნებმა კვლავ იკისრეს საზეიმო ვალდებულებანი დღეს დადებული და ხელმოწერილი ხელშეკრულებით, რომელიც განსაზღვრავს ჩვენს ურთიერთობას. ჩვენ მიგვაჩნია, რომ ჩვენს საერთო ამოცანებს შორის განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს იმას, რომ, დავიცავთ რა სოციალიზმისა და მშვიდობის საერთო ინტერესებს, ძალ-ღონის დაუზოგავად ვიბრძოლებთ ყველაზე დიდმნიშვნელოვანისათვის: მთელი რევოლუციური და პროგრესული ძალების შეკავშირებისათვის, იმპერიალისტ აგრესორთა წინააღმდეგ მოქმედების ერთიანობისათვის, საერთო ფრონტის შექმნისათვის.

თანამედროვე საერთაშორისო ვითარებაში სასურველია, რომ სოციალისტური ქვეყნები და ყველა ანტიიმპერიალისტური ქვეყანა, კომუნიზმისა და ყველა პროგრესული მიმართულების ძალები შეკავშირდნენ იმპერიალიზმის ასალაგმავად, მშვიდობის დასაცავად. განსაკუთრებით დიდი მნიშვნელობა აქვს კომუნიზმის, სოციალიზმის ძალების გაერთიანებას. ჩვენ მომხრენი ვართ მსოფლიო კომუნისტური მოძრაობის ყველა პარტიის შეკავშირებისა, ყველა სოციალისტური ქვეყნის მჭიდრო ერთიანობისა მარქსიზმ-ლენინიზმის, პროლეტარული ინტერნაციონალიზმის პრინციპების საფუძველზე. სამწუხაროა, რომ ბოლო წლებში ჩვენი ერთიანობა დაარღვია ინტერნაციონალიზმის საპირისპირო მისწრაფებამ ეროვნული განკერძოებულობისადმი, უფრო მეტიც, რეაქციულმა ნაციონალისტურმა შეხედულებებმა, ანტისაბჭოთა გამოსვლებმა, რომელიც გამოხატულებას პოულობენ უწინარეს ყოვლისა, მაო ძე-დუნისა და მისი ჯგუფის მავნე გამოსვლებში. იმპერიალისტებისათვის გამთიშველი საქმიანობა უაღრესად ხელსაყრელი გამოდგა.

უნგრეთის სოციალისტური მუშათა პარტია გადაჭრით უარყოფს მაო ძე-დუნის პოლიტიკას, რომელიც დიდ ზიანს აყენებს როგორც ჩინელი ხალხის ინტერესებს, ისე სოციალისტური ქვეყნების ხალხებს და საერთაშორისო კომუნისტურ მოძრაობას. გვწამს, რომ საბოლოოდ ჩინეთის რევოლუციის ჯანსაღი ძალები გაიმარჯვებენ, და ჩინეთის კომუნისტები, მუშათა კლასი, შრომისმოყვარე ხალხი საერთაშორისო მუშათა კლასთან ერთად კვლავ ერთიანი ფრონტით იბრძოლებს იმპერიალიზმის წინააღმდეგ სოციალიზმისა და მშვიდობის საერთო საქმისათვის. ჩვენს პარტიას მიაჩნია, რომ არ შეიძლება პრინციპების დათმობა, მსოფლიოს კომუნისტური და მუშათა პარტიების საერთო ამოცანაა დაიცვან მარქსიზმ-ლენინიზმის სიწმინდე კომუნიზმისათვის უცხო ყოველგვარი გადახრებისაგან.

ჩვენ მოვითხოვთ შეხედულებათა პრინციპულ გარკვევას, ჩვენ არ გვსურს უთანხმოებათა გაღრმავება, დავის გამწვავება. ვცდილობთ საქმე ისე წარვმართოთ, რომ უთანხმოებანი განზე გადავდოთ და შევკავშირდეთ, რათა დავეხმაროთ ჩვენს ვიეტნამელ ძმებს, პროგრესულ არაბულ ქვეყნებს, რომლებსაც ისრაელი დაესხა თავს, ყველა ხალხს, რომლებსაც დახმარება ესაჭიროებათ იმპერიალისტური აგრესიების მოსაგერიებლად.

სოციალიზმისა და მშვიდობის დასაცავად საჭირო ერთობლივ ღონისძიებათა შემუშავებაში დიდმნიშვნელოვანი როლი შეასრულეს სოციალისტური ქვეყნების კომუნისტური და მუშათა პარტიების ხელმძღვანელთა, მთავრობების მეთაურთა შეხვედრებმა, რომლებიც ამ ბოლო თვეებში გაიმართა. ჩვენი აზრით, საჭიროა მომავალშიც მოეწყოს ასეთი შეხვედრები, რეგიონალური ხასიათისა იქნება ეს თუ გაიმართება პარტიების ხელმძღვანელთა დიდი საერთაშორისო თათბირის ფორმით.

ჩვენ მომხრე ვართ დიდი თათბირისა, რომელიც შესაბამისი მომზადების შემდეგ შეიკრიბება, რათა განიხილოს, თუ როგორია ჩვენი წინსვლის ამოცანები ანტიიმპერიალისტურ ბრძოლაში. გვინდა, რომ თათბირს დაესწრონ ყველა პარტიის წარმომადგენლები, მაგრამ ჩვენი აზრით, არ უნდა გადავდოთ თათბირის მოწყობის საქმე იქამდე, სანამ თვითეული პარტია მოისურვებდეს მონაწილეობას. კომუნისტური მოძრაობის მტრები როდი აგვიანებენ ახალ-ახალი აგრესიული გეგმების შემუშავებასა და განხორციელებას. და ჩვენ ვერ დავუშვებთ, რომ მათ კვლავ მოიგონ დრო. თათბირს წარმატება ექნება, თუ პარტიები, რომლებიც ახლა დაინტერესებული არიან აზრთა ფართო ურთიერთ გაზიარებით, გამოგზავნიან თავიანთ წარმომადგენლებს და ერთად, ამხანაგურად, მარქსიზმ-ლენინიზმის საფუძველზე გაუკეთებენ ანალიზს ვითარებას, განიხილავენ თავიანთ ამოცანებს.

პატივცემულო კრებავ!

ძვირფასო ამხანაგებო!

აი ეს მინდოდა მეთქვა ჩვენს, უნგრეთ-საბჭოთა კავშირის მეგობრობის მშვენიერ, გულთბილ მიტინგზე, რომელიც გაიმართა მეგობრობის, თანამშრომლობისა და ურთიერთდახმარების ხელშეკრულების დადების დღეს და მის აღსანიშნავად. ახლანდელი ხელშეკრულება ახალ ძალას შეგვმატებს; ჩვენი ხალხი კიდევ მეტი გაქანებითა და რწმენით განაგრძობს ისტორიულ ბრძოლას და დიად შრომას სოციალიზმის სრულ და საბოლოო გამარჯვებამდე. თვითეულ ხალხს, მათ შორის უნგრელ ხალხსაც აქვს კარგი და ცუდი თვისებები; ამას გარდა, სხვადასხვანაირი არიან თვითეული ხალხის შემადგენელი ადამიანებიც. როცა ჩვენს ხალხს ზოგადად ახასიათებენ, ამბობენ, უნგრელები ამაყი, ფიცხი, ზოგჯერ თავშეკავებული, ზოგჯერ ჯიუტი ხალხიაო. იქნებ ყოველივე ამაში იყოს სიმართლის მარცვალი, მაგრამ გაცილებით მნიშვნელოვანია ის, რომ უნგრელთა უმრავლესობა, თუ ნამდვილად იწამებს რაიმე იდეას, მისი ერთგული დარჩება, თუ მოგცემს სიტყვას — შეასრულებს კიდევაც. ძვირფასო ამხანაგებო ბრეჟნევ და კოსიგინ, ძვირფასო საბჭოთა მეგობრებო! შინ რომ დაბრუნდებით, თამამად შეგიძლიათ თქვათ: უნგრეთის სოციალისტური მუშათა პარტია, უნგრეთის მუშათა კლასი ინტერნაციონალისტები არიან; უნგრეთის მშრომელი ხალხის დიდი უმრავლესობა საბჭოთა კავშირ-უნგრეთის მეგობრობის გულწრფელი მომხრეა; უნგრეთის სახალხო რესპუბლიკა მეგობრობის ხელშეკრულების ფორმისა და შინაარსის დაცვის სადარაჯოზე იდგება, განახორციელებს მას.

პატივცემულო კრებავ!

ამხანაგებო!

ნახევარი საუკუნის წინათ რუსეთის მუშათა კლასმა, ყოფილი მეფის იმპერიის ხალხებმა კაცობრიობის ისტორიაში პირველად ძლევამოსილად განახორციელეს იდეა, რომელიც დღეს გარდაქმნის სამყაროს და მიგვიძღვის წინ. ჩვენს ქვეყანაშიც ღირსეულად აღვნიშნავთ ამ დიად წლისთავს. უნგრეთის მუშათა კლასს, უნგრელ ხალხს, რომლის ცხოვრება და ბრძოლა განვლილი ხუთი ათეული წლის მანძილზე შეერწყა საბჭოთა რევოლუციის ბედს, თავიანთ საკუთარ დღესასწაულად მიაჩნიათ ეს წლისთავი. ჩვენ გულწრფელად გვახარებს, რომ მეგობრობის ახალი ხელშეკრულება დავდეთ ამ დიადი საერთაშორისო მოვლენის საიუბილეო წელს. ვსარგებლობთ ამ შემთხვევით და მიტინგის ამ ტრიბუნიდან მთელი უნგრელი ხალხის სახელით მხურვალე ძმურ სალამს ვუთვლით საბჭოთა ხალხს, ვუსურვებთ დიდ წარმატებებს, დიადი საბჭოთა ქვეყნის შემდგომ აყვავებას.

გაუმარჯოს საბჭოთა კავშირის კომუნისტურ პარტიას, მის ცენტრალურ კომიტეტს, გაუმარჯოს კომუნიზმის მშენებელ დიდ საბჭოთა ხალხს!

გაუმარჯოს და მარად მტკიცდებოდეს უნგრეთ-საბჭოთა კავშირის ურღვევი მეგობრობა!

გაუმარჯოს კომუნიზმსა და მშვიდობას!

• • •

შემდეგ თავმჯდომარემ სიტყვა მისცა საბჭოთა კავშირის პარტიისა და მთავრობის დელეგაციის მეთაურს, სკკპ ცენტრალური კომიტეტის გენერალურ მდივანს ლ. ი. ბრეჟნევს.

ამხანაგ ლ. ი. ბრეჟნევის სიტყვა

ძვირფასო ამხანაგებო, მეგობრებო!

ნება მიბოძეთ ვისარგებლო ამ შეხვედრით, რათა საბჭოთა კავშირის კომუნისტების, მთელი საბჭოთა ხალხის სახელით მხურვალედ მივესალმო სოციალისტური უნგრეთის დედაქალაქის მცხოვრებთ, უნგრელ კომუნისტებს, თქვენი ქვეყნის ყველა მშრომელთ. სულით და გულით გიძღვნით მადლობას საბჭოთა კავშირის პარტიისა და მთავრობის დელეგაციის გულთბილი და გულითადი შეხვედრისათვის.

ჩვენთვის ყველასთვის დღეს დიდი დღეა. ეს არის ახლა მოვაწერეთ ხელი ახალ ხელშეკრულებას საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირსა და უნგრეთის სახალხო რესპუბლიკას შორის მეგობრობის, თანამშრომლობისა და ურთიერთდახმარების შესახებ. ეს დიდმნიშვნელოვანი მოვლენაა ჩვენი ხალხების ისტორიაში, სოციალისტური თანამეგობრობის განვითარებასა და განმტკიცებაში.

ახალი ხელშეკრულება ცვლის საბჭოთა კავშირ-უნგრეთის მეგობრობის პირველ ხელშეკრულებას, რომელიც დაიდო 1948 წელს, ანუ თითქმის ოცი წლის წინათ. ამ ორ ათწლეულს მეტად დიდმნიშვნელოვანი ადგილი უჭირავს როგორც სოციალისტური სისტემის ისტორიაში, ისე მთელ მსოფლიო განვითარებაშიც. ამ პერიოდში ძირეულად შეიცვალა იმ ხალხთა ბედი, რომლებიც დაადგნენ სოციალიზმის მშენებლობის გზას. მათმა დაძაბულმა გმირულმა შრომამ უზრუნველყო სოციალისტური წყობილების გამარჯვება. სოციალიზმის ქვეყნებს შორის წარმოიშვა და განმტკიცდა ძმური ურთიერთობა, განვითარდა ყოველმხრივი პოლიტიკური და ეკონომიური თანამშრომლობა. ჩვენი სახელმწიფოების ძლიერების ზრდამ, მათმა შეკავშირებამ ხ[illegible]ლი შეუწყეს სოციალიზმის გავლენის გაძლ[illegible]ერებას მსოფლიო ასპარეზზე; ამის შედეგ[illegible] განმტკიცდნენ დემოკრატიის, ეროვნული [illegible] თავისუფლებისა და სოციალური პროგრ[illegible] ძალები.

ამ წლებში სახალხო უნგრეთის მშრომ[illegible]ბმაც მოიპოვეს თვალსაჩინო გამარჯვ[illegible] სოციალიზმის მშენებლობაში როგორც [illegible]ქად, ისე სოფლად. უნგრელმა მშრომ[illegible] შექმნეს სოციალიზმის საფუძვლები [illegible] წარმატებით წყვეტენ სოციალისტურ[illegible]გადოების სრული აშენების ამოცანას[illegible]

ახლა ჩვენ ერთმანეთის ხშირი [illegible] ვართ, და ყოველთვის, როცა უნგრე[illegible] სვლა გვიხდება, ვგრძნობთ შემო[illegible]

(დასასრული მე-8 გვერდ[illegible]

„კომუნისტი" მე-2 გვერდი, პარასკევი, 8 სექტემბერი, 1967 წელი.

ამხანაგ ლ. ი. ბრეჟნევის სიტყვა

(დასასრული)

ალმავლობის ატმოსფეროს, რომლითაც გამსჭვალულია თქვენი რესპუბლიკის ცხოვრება. ვხედავთ, თუ რა მშვიდი სიმტკიცით, რა რწმენით იბრძვის უნგრელი ხალხი სოციალისტური იდეალების განხორციელებისათვის. ჩვენ ვიცით, რომ ხალხი დიდი ნდობით ეკიდება უნგრეთის სოციალისტურ მუშათა პარტიას, მის მებრძოლ შტაბს — ცენტრალურ კომიტეტს, რომელსაც სათავეში უდგას თავისი ქვეყნის მგზნებარე პატრიოტი, თანმიმდევრული ინტერნაციონალისტი, მსოფლიო კომუნისტური მოძრაობის თვალსაჩინო მოღვაწე ამხანაგი იანოშ კადარი.

თქვენმა პარტიამ დიდი ავტორიტეტი მოიპოვა არა მარტო უნგრეთში. მარქსიზმ-ლენინიზმისადმი ურყევი ერთგულებით უნგრეთის სოციალისტურმა მუშათა პარტიამ დაიმსახურა მთელი მსოფლიოს კომუნისტთა უდიდესი პატივისცემა. მის წვლილს საერთო რევოლუციურ საქმეში, კომუნისტური მოძრაობის შეკავშირების განმტკიცებისა და გავლენის ზრდისათვის ბრძოლაში დიდად აფასებენ საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტია, მთელი საბჭოთა ხალხი.

განუხრელად იზრდება უნგრეთის სახალხო რესპუბლიკის როლი მსოფლიო პოლიტიკაში. თქვენი ქვეყანა ახორციელებს კურსს, რომელიც შეესაბამება უნგრელი ხალხისა და მთელი სოციალისტური თანამეგობრობის ინტერესებს, მტკიცედ იცავს ხალხთა მშვიდობის, თავისუფლებისა და დამოუკიდებლობის საქმეს. სოციალისტური უნგრეთის საგარეო პოლიტიკაში წარმატებით შეხამებულია ეროვნულ და ინტერნაციონალურ ამოცანათა გადაწყვეტა.

სახალხო უნგრეთის წარმატებანი გულწრფელად გვახარებს ჩვენ, ისევე როგორც სოციალიზმის ყველა მეგობარს. დარწმუნებული ვართ, რომ მომავალ წლებში თქვენ ახალ გამარჯვებებს, ახალ მიღწევებს მოიპოვებთ. ჩვენ გულწრფელად გისურვებთ ამას!

ამხანაგებო! ჩვენი ქვეყნისათვის — საბჭოთა კავშირისათვის — მიმდინარე წელი განსაკუთრებული წელია. ეს არის დიდი ოქტომბრის ორმოცდაათი წლისთავის, ისტორიაში პირველი სოციალისტური სახელმწიფოს ნახევარსაუკუნოვანი იუბილეს წელი. თვითეული საბჭოთა ადამიანისათვის ეს დიდი და ნათელი დღესასწაულია. და სიამოვნებით ვეუბნებით ჩვენს მეგობრებს, რომ საბჭოთა ხალხი ამ დღესასწაულს ხვდება მნიშვნელოვანი წარმატებებით თავისი საქმიანობის ყველა დარგში.

თქვენ ალბათ იცით, რომ ამ ბოლო ორ-სამ წელიწადში პარტია განსაკუთრებულ ყურადღებას აქცევს ეკონომიური პოლიტიკის, მეურნეობის სოციალისტური გაძღოლის მეთოდებისა და ფორმების სრულყოფას. ჩვენ დავსახეთ და განვახორციელეთ მთელი რიგი დიდი ღონისძიებანი, რომლებიც ახალ ჰორიზონტებს უსახავენ საბჭოთა სახალხო მეურნეობას. ამ ღონისძიებებმა უკვე გამოიღო პირველი ნაყოფი. კერძოდ, როგორც მრეწველობის, ისე სოფლის მეურნეობის ზრდის ტემპები ჩვენს ქვეყანაში მნიშვნელოვნად დაჩქარდა.

მიმდინარე წლის მარტო შვიდ თვეში სამრეწველო პროდუქციის მატებამ ჩვენში 10,6 პროცენტი შეადგინა. ეს მეტად მნიშვნელოვანი ციფრია, განსაკუთრებით, როცა გავითვალისწინებთ, თუ რას ნიშნავს იგი კონკრეტულად, მატერიალური გამოხატულებით. მოვიყვან მხოლოდ ერთ შედარებას. მიმდინარე წელს სსრ კავშირის მრეწველობის საერთო პროდუქციის მატების თვითეული პროცენტი უდრის მთელი იმ პროდუქციის ორ მესამედს, რომელიც მეფის რუსეთის მრეწველობამ გამოუშვა 1913 წელს.

მტკიცედ ვითარდება სოფლის მეურნეობაც. ვიყენებთ რა ეკონომიურ ბერკეტებს და ყოველმხრივ ვამაღლებთ შრომის კულტურას სოფლად, რეალურ წარმატებებს მივაღწიეთ სასოფლო-სამეურნეო წარმოების განუწყვეტელი ზრდის უზრუნველყოფის გზაზე. ცნობილია, რომ შარშან ჩვენმა კოლმეურნეობებმა და საბჭოთა მეურნეობებმა შესანიშნავ შედეგებს მიაღწიეს. ბევრი რამ კეთდება წელსაც, რათა კარგ შედეგებს მივაღწიოთ სოფლის მეურნეობაში.

განსაკუთრებით დიდმნიშვნელოვანია, რომ ჩვენი მეურნეობა უფრო ეფექტიანი ხდება. არსებითად გადიდდა შრომის ნაყოფიერება. მნიშვნელოვანი ცვლილებები ხდება ჩვენი სამეურნეო ორგანიზაციების მუშაობის სტილსა და მეთოდებში, ახლა უფრო ღრმად გვესმის სოციალიზმის ეკონომიური კანონებიც, უფრო უნარიანად ვიყენებთ მათ. ეკონომიკის აღმავლობის შედეგად განუხრელად მაღლდება საბჭოთა ადამიანების ცხოვრების დონე, უმჯობესდება მატერიალური კეთილდღეობა. ყოველივე ეს იწვევს ჩვენი ხალხის კანონიერ კმაყოფილებას.

საერთოდ უნდა ითქვას, რომ ატმოსფერო ჩვენს ქვეყანაში ოპტიმისტურია. იგრძნობა ენთუზიაზმის დიდი მოზღვავება. ოქტომბრის [illegible] წლისთავის აღსანიშნავ შეჯიბრებათა გაშ[illegible]ა განსაკუთრებით უწყობს ხელს ხალხთა [illegible]თო მასების ინიციატივის, თვითმოქმედე[illegible] განვითარებას!

[illegible]სმის, რა თქმა უნდა, რომ ჩვენს [illegible] ჯერ კიდევ დგას დიდი და რთული [illegible]ები, მაგრამ მიღწეული შედეგები გვა[illegible]ბს, რომ ამ ამოცანებს წარმატებით გა[illegible] უფრო სწრაფად ვივლით წინ, კო[illegible]მშენებლობის გზით.

[illegible]ბო! უნგრეთისა და სსრ კავშირის [illegible]თი ჩვენი ქვეყნების ხალხთა შრომი[illegible]ლობის ნაყოფი და ამასთან სოცია[illegible]თა ხელმწიფოების, კერძოდ, საბჭო[illegible]პუბ და უნგრეთის სახალხო რეს[illegible]ლობ უფრო მზარდი თანამშრომ[illegible]ამ[illegible]ა.

[illegible]გი სამ წლის ხელშეკრულებამ კარ[illegible] გარდაგვიწია. მან ასახა ძირეული [illegible]თიერთთა კავშირ-უნგრეთის ურ[illegible] წინათ, რასაც ნახევარი საუკუნის [illegible]რაზედაც რუსეთის კომუნისტები, [illegible]რესპუბლიკენ უნგრეთის საბჭოთა [illegible] იქცა. [illegible]ურში 1919 წელს, რეალობად [illegible]რივი კეთი მეგობრობა, ყოველმხ[illegible]ი თანამშრომლობა — აი რით ხასიათდება დღეს საბჭოთა კავშირ-უნგრეთის ურთიერთობა. პოლიტიკურ დარგში ჩვენი ქვეყნები, რომლებიც სოციალისტური წყობილების ერთობას ეყრდნობიან, ურღვევი ერთიანობით მოქმედებენ. ჩვენი პარტიები ნაყოფიერად თანამშრომლობენ საერთაშორისო პოლიტიკისა და მსოფლიო კომუნისტური მოძრაობის ყველა ძირეულ საკითხში.

უნგრეთისა და საბჭოთა კავშირის პოლიტიკური თანამშრომლობა განსაკუთრებით განვითარდა უკანასკნელ წლებში. ტრადიციად იქცა ჩვენი პარტიებისა და მთავრობების ხელმძღვანელთა რეგულარული კონტაქტები. სულ უფრო ფართოვდება ორივე ქვეყნის ადგილობრივი პარტიული, პროფკავშირული, კომკავშირული და სხვა ორგანიზაციების ურთიერთობა. ინტენსიურად მიმდინარეობს იდეების, პარტიული, სახელმწიფო და სამეურნეო მშენებლობის გამოცდილების ურთიერთგაზიარება.

ამ უკანასკნელ გარემოებას მინდა მივაქციო განსაკუთრებული ყურადღება. როგორც ჯერ კიდევ ვ. ი. ლენინი წინასწარმეტყველებდა, სოციალისტურ ქვეყნებს შორის გამოცდილების ურთიერთგაზიარება გახდა დიდმნიშვნელოვანი ფაქტორი, რომელიც აჩქარებს ახალი საზოგადოების შექმნის პროცესს. ახლა თვითეულ სოციალისტურ ქვეყანას შეუძლია შემოქმედებითად გამოიყენოს ის, რაც მას მოსწონს მოძმე ქვეყნის გამოცდილებიდან, თავის მხრივ მეგობრებს უზიარებს საკუთარ მიღწევებს. ჩვენში, საბჭოთა კავშირში, კერძოდ, დიდ ინტერესს იწვევს თქვენი მუშაობა, უნგრეთის სოციალისტური მუშათა პარტიის IX ყრილობის გადაწყვეტილებათა რეალიზაციისათვის მეურნეობის სრულყოფის, სოციალისტური დემოკრატიის განვითარების ახალი ფორმების ძიების დარგში.

უნგრეთსა და სსრ კავშირს შორის ძმური ურთიერთობის დიდმნიშვნელოვანი და პერსპექტიული უბანია ეკონომიური და მეცნიერულ-ტექნიკური თანამშრომლობა. თქვენც და ჩვენც იმის მომხრენი ვართ, რომ ჩვენი ხალხების ურღვევ მეგობრობას, ჩვენს პოლიტიკურ კავშირს საიმედო საძირკველი ჰქონდეს წარმოების კარგად მოგვარებული საერთაშორისო სპეციალიზაციისა და კოოპერირების, ფართო საქონელგაცვლის, მეცნიერთა შრომის კოორდინაციის სახით.

სოციალისტური ქვეყნების ეკონომიური კოოპერაციის მნიშვნელობა წლითიწლობით იზრდება. საქმე ეხება მათი სამეურნეო პროგრესის ხანგრძლივ სტაბილურ პერსპექტივას. ჩვენი ქვეყნების გეგმიანი ეკონომიკის შემდგომი ზრდა და სრულყოფა თანამშრომლობის ახალ კეთილნაყოფიერ შესაძლებლობას ქმნის. საჭიროა ეს შესაძლებლობანი გამოვიყენოთ სოციალისტური ქვეყნების ინტერესებისათვის.

ჩვენ სახალხო უნგრეთთან მჭიდრო საწარმოო თანამშრომლობის დიდი გამოცდილება გვაქვს. ვითარდება კოოპერირება სახალხო მეურნეობისათვის დიდმნიშვნელოვანი მთელი რიგი პროდუქციის წარმოებაში. ჩვენი სურვილია, რომ ეს გამოცდილება გამდიდრდეს, უფრო მეტი გაქანება მოიპოვოს. ჩვენ ვესწრაფვით იმას, რომ ადამიანებმა მთლიანად იგრძნონ სოციალიზმის სიკეთე, და აქ ეკონომიური თანამშრომლობა, შრომის განაწილება ჩვენი ქვეყნების მეურნეობის შემდგომი აღმავლობის, ამ ქვეყნების მოსახლეობის კეთილდღეობის ზრდის დიდმნიშვნელოვანი რეზერვის როლს ასრულებს.

და, ბოლოს, სულ უფრო ფართოვდება საბჭოთა კავშირ-უნგრეთის ურთიერთობა იდეოლოგიური მუშაობის ხაზით, მეცნიერების, განათლების, კულტურის დარგში. ყოველივე ეს სოციალისტური ქვეყნების თანამშრომლობის მეტად დიდმნიშვნელოვანი სფეროებია. ახალი ადამიანის ჩამოყალიბება, მშრომელთა აღზრდა მარქსიზმ-ლენინიზმის სულისკვეთებით — ეს ხომ ჩვენი საერთო ამოცანაა. ამ დარგში თანამშრომლობა ჩვენი ხალხების მეგობრობასა და ერთიანობას ადუღაბებს ყველაზე მტკიცე მასალით — მარქსიზმ-ლენინიზმის უძლეველი იდეებით.

ამრიგად, 20 წელიწადში, რაც მეგობრობის, თანამშრომლობისა და ურთიერთდახმარების პირველი ხელშეკრულების დადების დღიდან გავიდა, უნგრეთ-საბჭოთა კავშირის ურთიერთობა უფრო გაღრმავდა და მრავალმხრივი გახდა. ბუნებრივია, რომ ახლა, როცა გადის წინანდელი ხელშეკრულების მოქმედების ვადა, წარმოიქმნა საჭიროება ხელი მოვაწეროთ ახალ დოკუმენტს, რომელიც ასახავს ჩვენი ურთიერთობის ახალ შესაძლებლობებსა და ახალ პერსპექტივებს. სწორედ ასეთია ხელშეკრულება, რომელსაც ეს არის ხელი მოვაწერეთ თქვენს დედაქალაქში. ხელშეკრულებაში ჩაწერილია ჩვენი ერთობლივი მონაპოვრების შედეგები. იგი შეიცავს მომავლის პროგრამასაც, რომლის შესრულება კიდევ უფრო გაამდიდრებს ჩვენს ურთიერთობას, კიდევ უფრო განამტკიცებს, კიდევ უფრო გააღრმავებს მას.

ვფიქრობ, არც ერთ ჩვენგანს ეჭვი არ ეპარება, რომ მომავალი წლები აღინიშნება ახალი წარმატებებით უნგრეთ-საბჭოთა კავშირის მეგობრობის განმტკიცებაში. მინდა გითხრათ თქვენ, მეგობრებო, რომ ჩვენი ქვეყნის კომუნისტები, ყველა საბჭოთა ადამიანი გულწრფელად ესწრაფვიან ამას, რომ ჩვენი პარტიის ცენტრალური კომიტეტი და საბჭოთა მთავრობა ძალღონეს არ დაიშურებენ ამ დიადი და კეთილშობილური მიზნის მისაღწევად.

ძვირფასო ამხანაგებო!

ჩვენ ვცხოვრობთ ისეთ დროში, როცა სოციალისტურ ქვეყნებს ეკისრებათ უდიდესი ისტორიული პასუხისმგებლობა ჩვენი საერთო რევოლუციური საქმის შემდგომი განვითარებისათვის, ხალხთა მშვიდობისა და უშიშროებისათვის, თავისუფლების, დემოკრატიისა და კაცობრიობის სოციალური პროგრესის ბედისათვის. ცხოვრება სავსებით ადასტურებს, რომ სამართლიანია ის უმნიშვნელოვანესი დასკვნა, რომელიც მთელი მსოფლიოს კომუნისტურმა და მუშათა პარტიებმა გამოიტანეს 1960 წელს. ამ დასკვნაში ნათქვამია: **„— თანამედროვე ეპოქაში ადამიანთა საზოგადოების ისტორიული განვითარების მთავარ შინაარსს, მთავარ მიმართულებასა და მთავარ თავისებურებებს განსაზღვრავენ მსოფლიო სოციალისტური სისტემა, იმპერიალიზმის წინააღმდეგ, საზოგადოების სოციალისტური გარდაქმნისათვის მებრძოლი ძალები“.**

ყოველ საღად მოაზროვნე და უწინასწარმეტყველო ადამიანი, როცა იგი აკვირდება მსოფლიო განვითარების პროცესს, არ შეიძლება არ ხედავდეს, თუ რა მიმართულებით მიდის იგი. სულ უფრო გააქტიურდნენ მთელი მსოფლიოს რევოლუციური, ანტიიმპერიალისტური ძალები და დიდ წარმატებებს აღწევენ ცალკეულ უბნებზე მოვლენების მთელი სირთულისა და ზოგჯერ წინააღმდეგობის მიუხედავად. მთავარი მიმართულება, რომლითაც კაცობრიობა მიდის, სავსებით ნათლად ისახება: სოციალიზმი მტკიცდება და იმარჯვებს, მატერიალურად სულ უფრო ძლიერდება და უაღრესად ზრდის თავის პოლიტიკურ და იდეურ გავლენას; იმპერიალიზმი მთლიანად, როგორც მსოფლიო სისტემა, სუსტდება.

სოციალიზმის საქმე გამარჯვებიდან გამარჯვებისაკენ მიდის უწინარეს ყოვლისა იმ სახელმწიფოებში, სადაც წარმატებით შენდება ახალი, სამართლიანი და ჰუმანური საზოგადოება — სოციალიზმი და კომუნიზმი. მსოფლიოს ხალხები ხედავენ, რომ სოციალისტური საზოგადოების განვითარებას სხვა მიზნები არა აქვს, გარდა ხალხის ინტერესების დაცვისა და მისწრაფებისა — უზრუნველყოს საზოგადოების ყველა წევრის სულ უფრო მზარდი მატერიალური და სულიერი მოთხოვნილებანი. ხოლო სოციალიზმის საგარეო პოლიტიკა — ეს არის მშვიდობისა და საერთაშორისო უშიშროების განმტკიცების პოლიტიკა.

ამიტომ სოციალისტურ სახელმწიფოთა ფარგლებს მიღმაც მილიონობით ადამიანი გონებისა და გულში სულ უფრო მეტ უპირატესობას ანიჭებს სოციალიზმსა და კომუნიზმს.

სულ უფრო იზრდება აქტივობა და გავლენა საერთაშორისო კომუნისტური მოძრაობისა, რომელიც იყო, არის და იქნება მსოფლიოს მუშათა კლასის საიმედო ავანგარდი მშრომელთა უფლებებისათვის, ხალხთა მშვიდობისათვის, მარქსიზმ-ლენინიზმის პრინციპების საფუძველზე საზოგადოებრივი ცხოვრების რევოლუციური გარდაქმნისათვის ბრძოლაში.

სოციალიზმის მიმზიდველი ძალა მტკიცდება, იზრდება იმ ქვეყნების მრავალმილიონიან ხალხის მასებშიც, რომლებმაც მოიშორეს კოლონიური დამოკიდებულების უღელი. ეძებენ რა საუკუნოვანი ჩამორჩენილობის დაძლევის გზებს, ისინი ესწრაფვიან სოციალიზმის მუქს, ზოგიერთი ეს ქვეყანა კი უკვე დაადგა არაკაპიტალისტური განვითარების გზას.

მსოფლიო სოციალიზმის წარმატებანი, მისი მაგალითის ძალა განუხრელად გაიზრდება კვლავაც, რადგან მის მხარეზეა დიადი სახალხო სიმართლე, რომელსაც ვერავინ და ვერასოდეს ვერ დაძლევს. იმპერიალიზმის ვერავითარი ცდები, პროვოკატორთა ვერავითარი გამოხდომები, რომლებიც ორთოდოქსების ყალბი ფრაზებით ინიღბებიან და ისეთ საქმეებს სჩადიან, რომელთაც კომუნისტთა მრწამსთან და იდეალებთან საერთო არა აქვთ რა, მუშათა კლასის მტერთა ვერავითარი ყალბი პროპაგანდა ვერ შეაჩერებს სოციალიზმისა და კომუნიზმის ძლევამოსილ ისტორიულ სვლას.

იმპერიალიზმის ბანაკს სულ უფრო ეთხრება ძირი ღრმა შინაგანი პროცესების შედეგად, რომლებიც ამ ექსპლოატატორული, ძალადური საზოგადოების თვით არსით არის გამოწვეული. იზრდება კლასობრივი ბრძოლების გაქანება განვითარებულ კაპიტალისტურ ქვეყნებში. შეხედეთ თუნდაც იმას, თუ რა მდგომარეობაა მსოფლიო იმპერიალიზმის მთავარ ციტადელში — ამერიკის შეერთებულ შტატებში. იქ ვხედავთ მუშათა მოძრაობის გარკვეულ აქტივიზაციას მშრომელთა საარსებო ინტერესების დასაცავად. სასოწარკვეთილებამდე მისული ამერიკელი ზანგები, რომლებიც ამერიკის შეერთებული შტატების მოსახლეობის ყველაზე ჩაგრული და ექსპლოატირებული ნაწილია გამოვიდნენ ბევრი ქალაქის ქუჩებში, იბრძვიან იმისათვის, რომ ცნონ მათი ელემენტარული უფლებანი და პატივი სცენ მათ ადამიანურ ღირსებას ამ ეგრეთწოდებულ „თავისუფალ სამყაროში“.

აზიის, აფრიკის, ლათინური ამერიკის ხალხები სულ უფრო აქტიურ წინააღმდეგობას უწევენ იმპერიალიზმის ნეოკოლონიალისტურ პოლიტიკას. თანამედროვე საზოგადოებრივი განვითარების პრობლემებისათვის, ეროვნული დამოუკიდებლობის, პროგრესისა და მშვიდობისადმი ხალხთა ბუნებრივი მისწრაფებისათვის იმპერიალიზმს მომარჯვებული აქვს მხოლოდ ერთი პასუხი — ძალმომრეობა, სისხლიანი დანაშაული ხალხთა წინააღმდეგ. ყოველივე ამაში თვითეული ჩვენგანი ყოველდღიურად რწმუნდება. ამას საკმაოდ ნათლად მოწმობს იმპერიალისტთა ისეთი მოქმედება, როგორიც არის აგრესიის გაფართოება ვიეტნამში, ისრაელის თავდასხმის მოწყობა დამოუკიდებელ არაბულ სახელმწიფოებზე, სამხედრო-ფაშისტური გადატრიალება საბერძნეთში, ბონის დაყინებული პრეტენზიები „მთელ გერმანიაზე“, ევროპის საზღვრების გადაკეთებაზე ვერაგული ხრიკები გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის წინააღმდეგ.

თავხედური ჩარევა სხვა ხალხების საქმეებში და აშკარა აგრესია, ფარული შეთქმულებანი, მოსყიდვა, სისხლისღვრა, ბომბები და ნაპალმი, პოლიციელთა ხელკეტები და საპყრობილეები — აი რა მოაქვს მსოფლიოსათვის იმპერიალიზმს, და უწინარეს ყოვლისა ამერიკის შეერთებული შტატების იმპერიალიზმს.

მაგრამ ჯერ კიდევ წინათ, როცა ბურჟუაზიული წყობილება გაცილებით უფრო ახალგაზრდა და ძლიერი იყო, ჭკვიანი ადამიანები ამბობდნენ, ხიშტებზე დაყრდნობა მეტად უხერხული პოზიციაა და ასე ძალაუფლებას დიდხანს ვერ შეინარჩუნებო. ჩვენს დროში იმპერიალიზმის ძალადური ბუნება განსაკუთრებით ცხადყოფს, რომ იგი ისტორიულად განწირულია.

იმპერიალიზმი სერიოზულად დასუსტდა, მაგრამ ჯერ კიდევ საკმაოდ ძლიერია, რომ ბევრი საფრთხე შეუქმნას საყოველთაო მშვიდობასა და ხალხთა უშიშროებას. ჩვენ ბევრი რამ გვასწავლა ათეული წლების ბრძოლამ იმპერიალისტების იმ ცდების წინააღმდეგ, რომ შეაჩერონ ან თუნდაც შეაფერხონ ახალი სამყაროს განვითარება. მაგრამ ამ ხნის მანძილზე მოწინააღმდეგემაც ისწავლა ზოგი რამ. იგი უფრო ვერაგი გახდა, უფრო ოსტატურად მოქმედებს იმისათვის, რომ ძირი გამოუთხაროს სოციალიზმის ქვეყნების პოლიტიკურ და ეკონომიურ პოზიციებს და მათს ერთიანობას. ყოველივე ეს არ უნდა დავივიწყოთ, უფლება არა გვაქვს დავივიწყოთ.

მშვიდობის, ნათელი მომავლის იმედებს ხალხები სულ უფრო მეტად უკავშირებენ სოციალიზმის სამყაროს, მიაჩნიათ, რომ სოციალისტური ქვეყნები კაცობრიობის მშვიდობის, თავისუფლებისა და პროგრესული განვითარების ბურჯია.

ეს, რა თქმა უნდა, შთამაგონებელია ყველა ჩვენგანისათვის, მაგრამ ამასთანავე დიდ პასუხისმგებლობასაც აკისრებს ჩვენს ქვეყნებს.

სოციალისტური ქვეყნების ხალხებს თავიანთ უპირველეს მოვალეობად მიაჩნიათ მთელ მსოფლიოში ჩვენი მეგობრების ნდობისა და ჩვენი კლასობრივი მტრების ხრიკების პასუხად კიდევ უფრო წარმატებით აშენონ სოციალიზმი და კომუნიზმი, მიაღწიონ ჩვენი ქვეყნების ეკონომიკისა და კულტურის ახალ აღმავლობას, განავითარონ სოციალისტური დემოკრატია, ყველა მოქალაქის პოლიტიკური შეგნებულობა.

მშვიდობისა და სოციალიზმის ინტერესები, ყველა ქვეყნის მშრომელთა ინტერესები დაბეჯითებით მოითხოვს, რომ ახლანდელ ვითარებაში სოციალისტურმა სახელმწიფოებმა განამტკიცონ თავიანთი რიგების ერთიანობა და თანამშრომლობა სოციალისტური ინტერნაციონალიზმის საფუძველზე, თვითეული ჩვენი ქვეყნისა და მთელი ჩვენი თანამეგობრობის საკეთილდღეოდ.

ახლა უფრო, ვიდრე ოდესმე, საჭიროა განვამტკიცოთ სოციალიზმის ქვეყნების კავშირი ეროვნულ-განმათავისუფლებელ მოძრაობასთან, ყველასთან, ვინც იმპერიალიზმის წინააღმდეგ იბრძვის. იმ ძალების საერთაშორისო ფრონტი, რომლებიც ხალხთა მშვიდობის, თავისუფლებისა და დამოუკიდებლობის საქმის მტრების იერიშებს იგერიებენ, სულ უფრო მძლავრი უნდა ხდებოდეს.

იმპერიალისტური პოლიტიკის ავანტიურიზმის გამო საჭიროა ჩვენ ყველამ დავიცვათ მაღალი სიფხიზლე და დაუცხრომლად განვამტკიცოთ სოციალისტური ქვეყნების თავდაცვა. თავის დროზე ვ. ი. ლენინი ამბობდა, რომ წინა რევოლუციები იღუპებოდნენ, რადგან თავის დაცვა არ იცოდნენ. ჩვენ კი არ დავიღუპებით, ხაზს უსვამდა იგი, რადგან ვიცით, როგორ დავიცვათ თავი. ჩვენ მუდამ გვახსოვს უდიდი ბელადის ეს ანდერძი.

საბჭოთა კავშირი და უნგრეთი წარმატებით თანამშრომლობენ ერთობლივი თავდაცვის განმტკიცების საქმეში. ეს აისახა დღეს ხელმოწერილ ახალ ხელშეკრულებაშიც. ჩვენი თანამშრომლობა, როგორც ყველამ ვიცით, ხორციელდება არა მარტო ორმხრივ, არამედ კოლექტიურ საფუძველზეც, ვარშავის ხელშეკრულების ორგანიზაციის ფარგლებში.

ჩვენს ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს ამოცანად მიგვაჩნია ყოველმხრივ განვამტკიცოთ სოციალისტურ სახელმწიფოთა კოლექტიური თავდაცვა. ნება მიბოძეთ აღვიქვათ, ამხანაგებო, რომ საბჭოთა ადამიანები კვლავაც ღირსეულ წვლილს შეიტანენ ამ უმნიშვნელოვანესი ამოცანის გადაწყვეტაში. ჩვენს მეგობრებთან და მოკავშირეებთან მჭიდრო თანამშრომლობით ყოველ ღონეს ვიხმართ, რომ ჩვენი იარაღის ტექნიკურმა სრულყოფამ და ძალამ, ჩვენი შეიარაღებული ძალების საბრძოლო მზადყოფნამ იმპერიალისტებს იმაზე ფიქრის ყოველგვარი ხალისიც კი დაუკარგოს, რომ ხელყონ ჩვენი ხალხების სოციალისტური მონაპოვარნი.

ჩვენს საგარეო პოლიტიკაში კვლავ მტკიცედ დავიცავთ პრინციპს, რომლის თანახმად სოციალისტურ და კაპიტალისტურ სახელმწიფოთა მშვიდობიანი თანაარსებობა სავსებით შესაძლებელია, თუ პატივს ვცემთ თვითეული სახელმწიფოს დამოუკიდებლობას, სუვერენულ უფლებებსა და ტერიტორიულ ხელშეუხებლობას. და რაც უფრო ძლიერი იქნება სოციალისტური ქვეყნების პოზიციები, მით უფრო მეტი შესაძლებლობა გვექნება მივაღწიოთ ამ პრინციპის გამარჯვებას საერთაშორისო ურთიერთობაში.

იმპერიალიზმისა და რეაქციის ძალების ხრიკების პასუხად ჩვენ, კომუნისტები, კიდევ უფრო მეტად გავააქტიურებთ მეცადინეობას მსოფლიო კომუნისტური მოძრაობის შესაკავშირებლად, კიდევ უფრო მტკიცედ გავუწევთ წინააღმდეგობას ჩვენი რიგების ერთიანობის დარღვევის ყველა და ყოველგვარ ცდებს. ცხოვრება დღითიდღე სულ უფრო გვარწმუნებს: კომუნისტი არ შეიძლება იყოს ის, ვინც უკუაგდებს ჩვენი მოძრაობის უძლიერეს იარაღს — პროლეტარულ ინტერნაციონალიზმს, ვინც რევოლუციური ძალების საერთაშორისო ერთიანობასა და საბრძოლო სოლიდარობას ცვლის ჩვენი იდეოლოგიისათვის უცხო ვიწრო ნაციონალიზმით, ვინც თესავს გათიშვას, და ამით ეხმარება ჩვენს კლასობრივ მტერს.

ამიტომ არის, რომ მთელი მსოფლიოს მარქსისტ-ლენინელთა ასეთ აღშფოთებას იწვევს მაო ძე-დუნისა და მისი ჯგუფის ავანტიურისტული მოქმედება. დღეს უკვე მთელი მსოფლიოსათვის აშკარაა ამ ჯგუფის დიდმპყრობელური, შოვინისტური კურსის ნამდვილი მიზნები. ფაქტები მოწმობენ, რომ სინამდვილეში იგი იბრძვის არა იმპერიალიზმის წინააღმდეგ, არამედ სოციალისტური ქვეყნების წინააღმდეგ, საერთაშორისო კომუნისტური მოძრაობის წინააღმდეგ.

როგორც ჩინეთში ამ ბოლო დროს მომხდარი ამბები ცხადყოფენ, რომ მაო ძე-დუნი და მისი დამქაშები საფრთხეს უქმნიან ჩინელი ხალხის რევოლუციურ მონაპოვრებს. იმას, რასაც მაო ძე-დუნის ჯგუფი „კულტურულ რევოლუციას“ ეძახის უფრო სწორი იქნება კონტრრევოლუცია ვუწოდოთ. დღეს ჩინეთში არსებითად საფრთხე შეექმნა სახალხო-დემოკრატიულ ხელისუფლებას. ფაქტიურად შეწყვიტეს მუშაობა პარტიის საწესდებო ორგანოებმა და სახელმწიფო ხელისუფლების კონსტიტუციურმა ორგანოებმა. დაშლილია პროფკავშირები, კომკავშირი, საზოგადოებრივი ორგანიზაციები. პარტიისა და სახელმწიფოს ბევრ თვალსაჩინო და დამსახურებულ მუშაკს, ჩინეთის რევოლუციის ცნობილ მოღვაწეებს, გამოჩენილ მხედართმთავრებს, კულტურისა და მეცნიერების უდიდეს წარმომადგენლებს აბუჩად იგდებენ და სასტიკად დევნიან.

არარად იქცევა სოციალური მონაპოვარნი და მშრომელთა უფლებები. ჩინელ მუშებსა და გლეხებს, რომლებიც ამ ქვეყნის სხვადასხვა კუთხეში ილაშქრებენ მაო ძე-დუნისა და მისი დამქაშების თვითნებობის წინააღმდეგ, იარაღით უსწორდებიან. მათ წინააღმდეგ გამოჰყავთ არა მარტო ცრუ პროპაგანდით დაბრმავებულ ფანატიკოს ხუნვეიბინთა და ძაოფანთა ჯგუფები, არამედ მოტყუებული არმიის ნაწილებიც. [illegible] შიც სულ უფრო მეტი ჯარისკაცი და ოფიცერი ხვდება, [illegible] ყენებას მაო ძე-დუნის ჯგუფი.

ჩინეთის ამბები მოწმობენ არა მარტო მაო ძე-დუნის დაჯგუფების იდეურ-პოლიტიკურ დაცემას, არამედ იმასაც, რომ სულ უფრო მეტ წინააღმდეგობას უწევენ მაო ძე-დუნის პოლიტიკას მშრომელთა ფართო ფენები, პარტიისა და სახელმწიფოს მრავალრიცხოვანი კადრები, შეიარაღებული ძალების საუკეთესო წარმომადგენლები.

ჩინეთის კომპარტია და ხალხი ახლა თავიანთ ისტორიის კრიზისულ პერიოდში არიან. მაგრამ რა რთულიც უნდა იყოს ბრძოლა, გვწამს, რომ ისინი საბოლოო ანგარიშით მოიკრებენ ძალას, რათა დაიცვან რევოლუციის მონაპოვარი და სწორ გზაზე დააყენონ თავიანთი დიადი ქვეყანა.

დარწმუნებული ვართ, რომ საბოლოო ანგარიშით ჩინეთში სოციალიზმის საქმე გაიმარჯვებს. საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტია და მთელი საბჭოთა ხალხი, რომლებიც ძმური მეგობრობისა და პროლეტარული ინტერნაციონალიზმის სულისკვეთებით ეკიდებიან ჩინელ კომუნისტებსა და ხალხს, მიესალმებიან ამას, როგორც ჩვენი საერთო საქმის დიდმნიშვნელოვან გამარჯვებას.

ევროპის 24 ქვეყნის კომუნისტთა კონფერენცია, რომელიც მიმდინარე წლის გაზაფხულზე მოეწყო კარლოვი ვარში, მოძმე პარტიების კოლექტიური თანამშრომლობის კარგი მაგალითი იყო. როგორც ჩანს, დადგა დრო, რომ კიდევ უფრო განვავითაროთ ჩვენი ერთობლივი მოქმედება ამ მიმართულებით. ასეთი აზრისაა ბევრი პარტია, და ჩვენც სავსებით ვიზიარებთ ამ აზრს.

ერთიანობა იყო, არის და კვლავაც იქნება ჩვენი საბრძოლო ლოზუნგი, ჩვენი დევიზი. გვინდა დაგარწმუნოთ, ძვირფასო ამხანაგებო: საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტია ყოველი ღონისძიებით ცდილობდა და კვლავაც ყოველ ღონეს იხმარს, რათა კომუნისტური მოძრაობა იყოს ერთიანი, რათა სავსებით და, რაც შეიძლება ეფექტიანად ასრულებდეს თავის ისტორიულ როლს — მშვიდობისათვის, ეროვნული დამოუკიდებლობისათვის, დემოკრატიისა და სოციალიზმისათვის მსოფლიო ბრძოლის სულისჩამდგმელისა და ბელადის როლს.

ძვირფასო ამხანაგებო! როგორც იცით, ჩვენ ვემზადებით საბჭოთა ხელისუფლების 50 წლისთავისათვის. ოქტომბრის 50 წლისთავს აღნიშნავს არა მარტო საბჭოთა ხალხი, არამედ მთელი კომუნისტური, განმათავისუფლებელი მოძრაობა, მთელი პროგრესული კაცობრიობა. ჩვენ კარგად ვიცით, რომ უნგრელი კომუნისტები და სოციალისტური უნგრეთის მთელი ხალხი აქტიურად ემზადებიან, რათა დიდი ოქტომბრის იუბილეს შეხვდნენ როგორც საკუთარ დიდ დღესასწაულს. ამისათვის დიდ მადლობას გიძღვნით, ძვირფასო მეგობრებო. დიახ, ოქტომბერი მხოლოდ ჩვენ როდი გვეკუთვნის, და ჩვენ მიგვაჩნია, რომ ამითაც ვლინდება მსოფლიოში პირველი ძლევამოსილი სოციალისტური რევოლუციის უდიდესი ისტორიული მნიშვნელობა მთელი კაცობრიობის მომავლისათვის.

ჩვენი პარტიებისა და ხალხების ურღვევი მეგობრობით გამოიხატება დღეს პროლეტარული ინტერნაციონალიზმის, საბრძოლო რევოლუციური მეგობრობის შესანიშნავი ტრადიციები, რომლებიც უკვე დიდი ხანია აკავშირებენ ჩვენი ქვეყნების მშრომელებს.

ჩვენ არასოდეს არ დავივიწყებთ, რომ უნგრეთის მშრომელი ხალხის ათეულ ათასობით შვილი აქტიურად მონაწილეობდა რუსეთის ოქტომბრის რევოლუციაში, ეხმარებოდა ჩვენს ხალხს ბრძოლით დაეცვა სოციალიზმის საქმე. ამ სახელოვან მებრძოლ-ინტერნაციონალისტთაგან ბევრი დღესაც ცოცხალია, და დიდი დღესასწაულის ჟამს საბჭოთა ადამიანები პატივით, როგორც თავიანთ ღვიძლ ძმებს მიესალმებიან მათ ოქტომბრის ყველა გმირთან ერთად.

ოქტომბრის 50 წლისთავი გვაძლევს შესაძლებლობას ნამდვილი ისტორიული მასშტაბით შევაფასოთ იმ საქმის მნიშვნელობა, რომელიც ლენინის, ბოლშევიკების პარტიის მეთაურობით დაიწყეს რუსეთის მუშებმა და გლეხებმა 1917 წელს. ეს, თუ გნებავთ, სოციალიზმის თავისებური გამოცდა, მისი ანგარიშია ისტორიის წინაშე, მთელი მსოფლიოს თავისუფლებისმოყვარე ხალხების წინაშე. და ჩვენ შეგვიძლია მტკიცედ განვაცხადოთ, რომ სოციალისტურმა წყობილებამ ღირსეულად გაუძლო ამ გამოცდას. მისი წარმატებანი სსრ კავშირსა და სხვა მოძმე ქვეყნებში საშუალებას აძლევენ სოციალისტური ქვეყნების ხალხებს რწმენით უყურებდნენ მომავალს, იარონ წინ, კომუნიზმისაკენ. ეს წარმატებანი მთელ კაცობრიობას უნათებენ მომავლის გზას.

ნათელი მომავლისათვის ბრძოლას უნდა ემსახუროს საბჭოთა კავშირ-უნგრეთის მეგობრობის, თანამშრომლობისა და ურთიერთდახმარების ხელშეკრულებაც. ამ ხელშეკრულებით სოციალისტური უნგრეთი და საბჭოთა კავშირი საერთო პასუხს აძლევენ ყველას, ვისაც სურს გათიშოს სოციალისტური ქვეყნები. ამ ისტორიული დოკუმენტით ჩვენ ვამბობთ, რომ სსრ კავშირი და უნგრეთი ყოველთვის ერთად იქნებიან მარქს-ენგელს-ლენინის დიადი მოძღვრების განხორციელებისათვის, სოციალიზმისა და კომუნიზმის მშენებლობისათვის ბრძოლაში. ჩვენ ერთად ვიქნებით სოციალისტური თანამეგობრობის განმტკიცებისათვის ბრძოლაში. ჩვენ ერთად ვიქნებით ხალხთა ეროვნული დამოუკიდებლობის უფლებათა დაცვაში. ჩვენ ერთად ვიქნებით მშვიდობისათვის, იმპერიალისტ აგრესორთა წინააღმდეგ ბრძოლაში.

გაუმარჯოს უნგრელი და საბჭოთა ხალხების მარადიულ და ურღვევ მეგობრობას!

გაუმარჯოს უნგრეთის სოციალისტურ მუშათა პარტიას — უნგრელ მშრომელთა ნაცად ხელმძღვანელს!

დაე ვითარდებოდეს და ახალ-ახალ გამარჯვებებს აღწევდეს მშვიდობის, დემოკრატიის, ეროვნული დამოუკიდებლობისა და სოციალიზმის დიადი საქმე!

* * *

ი. კადარისა და ლ. ი. ბრეჟნევის სიტყვები დამსწრეთ დიდი ყურადღებით მოისმინეს. მათი გამოსვლების დროს ბევრჯერ გაისმა ტაში.

მიტინგის დასასრულს შესრულდა პარტიული ჰიმნი „ინტერნაციონალი“.

ოქრო აჭარის ლაჟვარდში •

აჭარას ორდენოსანს

აჭარას ორდენოსანს,
მის ყანას, მის ბაღს ლამაზს,
ბედნიერ დილის მოსვლას
მადლობით ვაძლევ სალამს.
და ყოველ ახალ ყვავილს
ვეტყვი: გილოცავ ჯილდოს.
თესლით გავაძღებ ყამირს,
ნაყოფს ვაკოცებ თითოს.
ისევ მოვივლი ფიქრით
ხევებს, ნაპირებს, ტყეებს,
ვიცი, რომ ამამღერებს,
ვიცი, რომ დამატყვევებს.
მთის მკერდზე წმინდა წყაროს
მოვწოვ, ვით დედის ძუძუს,
ნაღვლიანს გამახარებს,
გამაძლიერებს უძლურს.
ვიცნობ ყოველი კვირტის,
ყოველი ჩარხის ბრუნვის
სურვილს, ყველგან რომ მიდის,
ყველა ჩვენგანს რომ უვლის.
ვეტყვი უძველეს ციხეს,
ვეტყვი ტაძართა ნანგრევთ, —
მტერმა რომ ჩეხა, ის ხე
ჩვენ ხელმეორედ დავრგეთ;
ადგა, ამართა ტანი,
მზეს დაეწაფა ახალს,
და ნაყოფს ამისთანას
თვალი სხვა სადღა ნახავს.
თუ გვიდარავდა ზოგან
ბაღ-ბოსტანს დელგმა დიდი,
ვერავინ დააჩოქა
აჭარის ლაღი მკვიდრი;
ისიც ამაღლდა გმირად,
დღენათელ კაცად იქცა
და შრომით გააბრწყინა
თავის ტანჯული მიწა.
აჭარას ორდენოსანს,
მის ყანას, მის ბაღს ლამაზს,
ბედნიერ დილის მოსვლას
მადლობით ვაძლევ სალამს.

ფრიდონ ხალვაში.

წყარო სოფელს

ბათუმის რაიონის სოფელ განთიადში სწრაფი ტემპით მიმდინარეობს წყაროს წყლის გამოყვანა. სოფელი წყალს ოქტომბრის დიადი თარიღისათვის მიიღებს.

ნ. დევაძე.

ცადაწვდილი კორპუსები

ბათუმი არა მარტო ქალაქი-ბაღი, არამედ საქართველოს ერთ-ერთი ინდუსტრიული ქალაქიც არის.

1921 წელს პარტიის X ყრილობის ტრიბუნიდან ვ. ი. ლენინმა განაცხადა: „წაიკითხეთ თუ არა გაზეთში, რომ იხსნება ბაქო-თბილისის ნავთსადენი? თქვენ მალე წაიკითხავთ, რომ ასეთივე ნავთსადენი გაყვანილია ბათუმამდე. ეს გზას გაგვიხსნის მსოფლიო ბაზრისაკენ".

ეს ასეც მოხდა. შორიდანვე შეიპყრობს თქვენს ყურადღებას ბათუმის ნავთობგადასამუშავებელი ქარხნის ცადაწვდილი კორპუსები, უმაღლესი ტექნიკით აღჭურვილი დანადგარები. ქარხანა ახლა 18 სახის პროდუქციას უშვებს. იგი ხუთწლედის პირმშოა.

ნავთობგადასამუშავებელი ქარხანა ქალაქში ერთადერთი საწარმო როდია. შრომის მძლავრი რიტმი იგრძნობა შავი ზღვის აუზის ერთ-ერთ უდიდეს ნავსადგურში — ბათუმის ნავსადგურში, სადაც ყოველწლიურად მრავალი გემის დატვირთვა-გადმოტვირთვა ხდება. სახელი გაითქვეს გემთსაშენმა და ელექტრომექანიკურმა ქარხნებმა. ქალაქის დასავლეთ ნაწილში განლაგებულია ელექტროხელსაწყოთა და მანქანათსამშენებლო ქარხნები, სამკერვალოს, თამბაქოს, ფეხსაცმლის, ტყავ-ნედლეულისა და სხვა ფაბრიკები და ქარხნები, რომელთა პროდუქცია დიდი რაოდენობით იგზავნება არა მარტო ჩვენს ქვეყანაში, არამედ საზღვარგარეთაც.

ც. ცინცაძე.

114 გმირი ერთ რაიონში

ქობულეთის რაიონის მშრომელებმა აღიარება ჰპოვეს მთელ ჩვენს რესპუბლიკაში. გასული წლის სამეურნეო მაჩვენებლებისათვის რაიონის 175 კაცი დააჯილდოვეს ორდენებითა და მედლებით, სამს კი მიენიჭა სოციალისტური შრომის გმირის წოდება.

ახლა ქობულეთის რაიონში ნაყოფიერ შრომას ეწევა 114 სოციალისტური შრომის გმირი, ხოლო ათასობით მუშაკი დაჯილდოებულია ორდენებითა და მედლებით.

ახალი კაფე

კიდევ ერთი ახალი საიუბილეო საჩუქარი მიიღეს ქობულეთელმა მშრომელებმა: ამას წინათ ქალაქის სკვერში გაიხსნა კაფე „ნიავი".

ო. კონცელიძე.

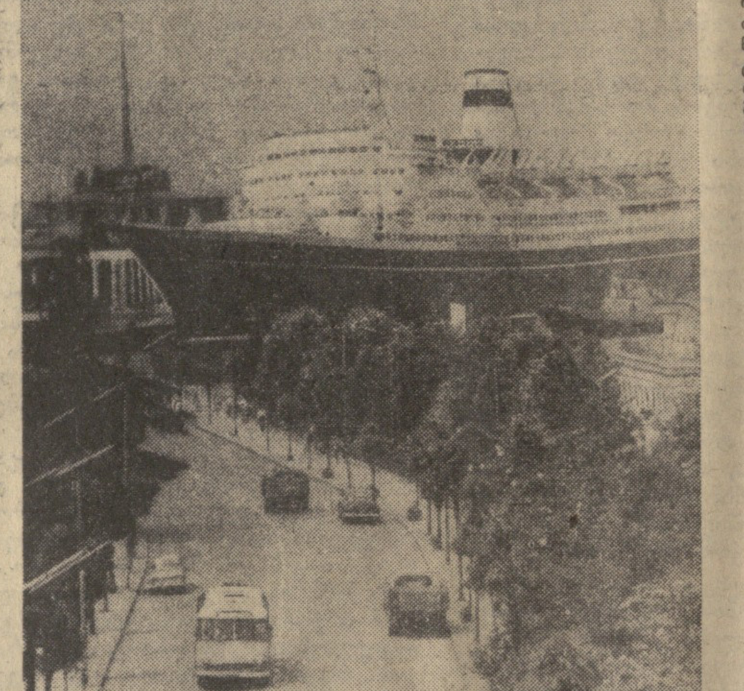

სურათზე: ბათუმის ნავსადგური და სანაპირო ქუჩა.
ფოტო ვ. გრიშჩენკოსი.

ბათუმიდან მთელ მსოფლიოში

საბჭოთა ხელისუფლების წლებში აჭარის მრეწველობამ მთლიანად იცვალა სახე. კუსტარული სახელოსნოები მძლავრმა ფაბრიკებმა და ქარხნებმა შეცვალა, მწყობრში ჩადგა მძიმე, მსუბუქი და კვების მრეწველობის საწარმოები.

— დღეს აჭარის მრეწველობას, — განაცხადა გაზეთ „კომუნისტის" კორესპონდენტთან საუბარში აჭარის ასსრ მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარემ ლ. დავითაძემ, — ჩვენი ქვეყნის ექსპორტში მნიშვნელოვანი წვლილი შეაქვს. დედამიწის ყველა კონტინენტის უმრავლეს ქვეყნებს ჩვენთან სავაჭრო ურთიერთობა აქვთ დამყარებული. ბათუმის გემთსამშენებლო ქარხნის მიერ გამოშვებულმა „ვოლგის" ტიპის წყალქვეშაფრთიანმა კატარღამ შორს გაითქვა სახელი. იგი ამშვენებდა აქამდე მოწყობილ მრავალ მსოფლიო გამოფენას. მაგალითად, 1965 წელს დანიის დედაქალაქ კოპენჰაგენში გამართულ გამოფენაზე კატარღამ საერთაშორისო აღიარება ჰპოვა, რასაც მოჰყვა მრავალ ქვეყანასთან კონტრაქტის დადება. კატარღას ასეთივე დიდი შეფასება ხვდა 1963 წელს სალონიკის, 1964 წელს იზმირის, 1966 წელს ტაილანდის გამოფენაზე. ჩვენი კატარღები იყიდეს ამერიკის შეერთებულმა შტატებმა, იტალიამ, შვეციამ, საფრანგეთმა, იუგოსლავიამ, არაბეთის გაერთიანებულმა რესპუბლიკამ და სხვებმა.

ელექტრომექანიკური ქარხანა ქალაქის ერთ-ერთი ახალგაზრდა საწარმოა. მიუხედავად ამისა, მის მიერ დამზადებულმა ელექტროკარებმა და ელექტროურიკებმა შორს გაითქვეს სახელი.

მძიმე მექანიზმებს ამზადებს ბათუმის მანქანათსამშენებლო ქარხანა. მაგალითად, წინა წლებში აქ დაამზადეს და ვიეტნამის დემოკრატიულ რესპუბლიკაში დაამონტაჟეს ჩაის ორი ფაბრიკისათვის საჭირო მანქანებისა და მოწყობილობის კომპლექტი. შარშან ახალი მექანიზმები გაიგზავნა სომალში თევზის მრეწველობისათვის და ბულგარეთში ღვინის მრეწველობისათვის.

განსაკუთრებით დიდი მოთხოვნილებაა ქარხანა „ელექტროხელსაწყოს" მიერ გამოშვებულ პროდუქციაზე. იგი იგზავნება ბულგარეთში, უნგრეთში, კუბაში და სხვა ქვეყნებში.

ექვსი სახის ნავთობპროდუქტები მიაქვთ მსოფლიოს ოცამდე ქვეყანას, მათ შორის იაპონიას, იტალიას, ისლანდიას, ნორვეგიას და სხვებს.

სამკურნალო თვისებებით სახელი გაითქვა კოფეინის ქარხანაში დამზადებულმა პრეპარატებმა.

პოპულარობა მოიპოვა ქართულმა არომატულმა ჩაიმ. შარშან ბათუმის რაიონის ხელვაჩაურისა და ქობულეთის რაიონის ჩაის ფაბრიკებმა დიდი რაოდენობით გაგზავნეს ჩაი გერმანიის დემოკრატიულ რესპუბლიკაში, პოლონეთში, ჩეხოსლოვაკიასა და სხვა ქვეყნებში.

უცხოელებს იზიდავს არა მარტო მრეწველობის ნაწარმი, არამედ სოფლის მეურნეობის პროდუქტებიც. მაგალითად, შარშან რამდენიმე ვაგონი ციტრუსები გავგზავნეთ ფინეთსა და პოლონეთში.

ჩვენი რესპუბლიკის საექსპორტო საქონელი ყოველწლიურად ახალ და ახალ ბაზრებს იპყრობს.

სურათზე: აჭარის სიმღერისა და ცეკვის სახელმწიფო ანსამბლის სოლისტი, საქართველოს დამსახურებული არტისტი ფატმა კობალაძე.
ფოტო დ. სარდანაშვილისა.

მოგბრძანდით, გელით!

თბილისის ზაქარია ფალიაშვილის სახელობის ოპერისა და ბალეტის სახელმწიფო აკადემიური თეატრის ახალი სეზონი

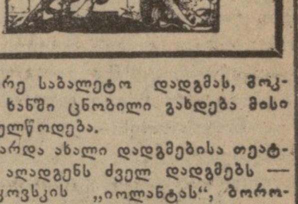

თბილისის საოპერო თეატრის ისტორია 100 წელიწადზე მეტს ითვლის, მაგრამ მისი არსებობის განმავლობაში განსაკუთრებული მნიშვნელობისაა უკანასკნელი 50 წელი, რომლის დროსაც თეატრმა განიცადა დიდი აღორძინება და გადაიქცა ქართულ ეროვნულ თეატრად.

ამიტომ ზ. ფალიაშვილის სახელობის ოპერისა და ბალეტის თეატრი 1967-68 წლის საიუბილეო სეზონს განსაკუთრებული მონდომებით ეკიდება, როგორც იმ ალმავლობის შეჯამებას, რაც ჩვენმა თეატრმა განიცადა განვლილი 50 წლის მანძილზე.

მიმდინარე სეზონი ტრადიციულად გაიხსნება ზ. ფალიაშვილის ოპერა „დაისით". მიმდინარე რეპერტუართან ერთად თეატრში გაცხოველებული მუშაობაა ახალ საიუბილეო სპექტაკლებზე. ასეთებია კომპოზიტორ ოთარ თაქთაქიშვილის სამი ნოველა მიხეილ ჯავახიშვილის მოთხრობებისა და გალაკტიონ ტაბიძის ლექსების მოტივების მიხედვით.

სპექტაკლში მონაწილეობს დასის დიდი ნაწილი. სპექტაკლს ამზადებენ დირიჟორი, ხელოვნების დამსახურებული მოღვაწე გივი აზმაიფარაშვილი, რეჟისორები თენგიზ ჟორდანია და ჯემალ ანჯაფარიძე, მხატვარი მამია მალაზონია.

ამასთანავე თეატრი გაცხოველებით მუშაობს კომპოზიტორ ფილიპე ღლონტის ბალეტზე „ილიადა-917", რომლის ლიბრეტოს ავტორი და დამდგმელია საბჭოთა კავშირის სახალხო არტისტი, ლენინური და სახელმწიფო პრემიების ლაურეატი, ჩვენი თეატრის ბალეტის მხატვრული ხელმძღვანელი ვახტანგ ჭაბუკიანი.

სპექტაკლის დირიჟორია რესპუბლიკის სახალხო არტისტი დიდიმ მირცხულავა, მხატვარი რესპუბლიკის სახალხო მხატვარი ფარნაოზ ლაპიაშვილი.

საიუბილეო თარიღს ჩვენი თეატრი უძღვნის ათდღიურს, რომლის განმავლობაში ნაჩვენები იქნება ახალი დადგმები და გარდა ამისა ჩვენი თეატრის საუკეთესო სპექტაკლები.

გარდა ამისა, ჩვენი თეატრის მსახიობები ემზადებიან და მონაწილეობას მიიღებენ საიუბილეო კონცერტებზე როგორც ჩვენს რესპუბლიკაში, ისე ჩვენი რესპუბლიკის გარეთ.

იუბილესთან დაკავშირებით ჩვენი თეატრი ფოიეში აწყობს დიდ გამოფენას. ამისათვის გასულ სეზონში თეატრმა მოიწვია მუსიკისმცოდნე ვაჟა გვახარია, რომლის ექსპოზიციითაც განხორციელდება ეს მეტად მნიშვნელოვანი და საინტერესო გამოფენა.

გამოფენაზე წარმოდგენილი იქნება ექსპონატები, რომლებიც მნახველს მოუთხრობენ ჩვენი თეატრის წარსულზე, მის შესანიშნავ მომღერლებზე, კომპოზიტორებზე, დირიჟორებზე, მხატვრებზე.

ვფიქრობთ, რომ გამოფენა ბევრ მაყურებელს მოიზიდავს. ამასთანავე მოვუწოდებდით ყველას, ვინც ჩვენს თეატრში მოვა, შეიაროს აღნიშნულ ფოიეში რამდენიმე წუთით და გადახედოს ჩვენი თეატრის წარსულს.

იუბილეს შემდეგ მაყურებლებს ვუჩვენებთ მიმდინარე სეზონის სხვა ახალ საოპერო და საბალეტო დადგმებს, კომპოზიტორ დონიცეტის „დონ-პასკუალეს", ვერდის „ბალ-მასკარადს". რაც შეეხება მეორე საბალეტო დადგმას, მოკლე ხანში ცნობილი გახდება მისი სახელწოდება.

გარდა ახალი დადგმებისა თეატრი აღადგენს ძველ დადგმებს — ჩაიკოვსკის „იოლანტას", ბოროდინის „თავად იგორს".

თბილისის მაყურებელი დიდ ინტერესს იჩენს გასტროლიორებისადმი. ჩვენ არ ვივიწყებთ მაყურებლის ამ მოთხოვნილებას და ყოველ ღონეს ვხმარობთ, რათა ჩვენი თეატრი უზრუნველყოფილი იყოს რაც შეიძლება კარგი გასტროლიორებით.

ასეთია ჩვენი მომავალი სეზონის პერსპექტივები.

თეატრი მზად არის სეზონის გასახსნელად. იგი აღსავსეა სეზონისწინა შემოქმედებითი მღელვარებით, დღეს, 8 სექტემბერს შეეგებება ძვირფას მაყურებელს.

ა. ჩიმაკაძე,
ხელოვნების დამსახურებული მოღვაწე, კომპოზიტორი, თბილისის ოპერისა და ბალეტის თეატრის დირექტორი.

მიიღება ი. ბროზ ტიტოსთან

ბელგრადი, 6 სექტემბერი. (საკდესი). დღეს იუგოსლავიის პრეზიდენტმა ი. ბროზ ტიტომ ზაგრებში მიიღო სოციალისტური ქვეყნების მთავრობათა წარმომადგენლები, რომლებიც მონაწილეობდნენ არაბულ ქვეყნებთან ეკონომიური დახმარებისა და ეკონომიური თანამშრომლობის საკითხებზე ბელგრადში გამართულ თათბირში.

დელეგაციათა მეთაურებმა პრეზიდენტ ტიტოს განუცხადეს, რომ თათბირი წარმატებით მიმდინარეობდა და დამთავრა მუშაობა.

თათბირი თეთრ სახლში

ვაშინგტონი, 7 სექტემბერი. (საკდესი). თეთრ სახლში პრეზიდენტ ლ. ჯონსონის თავმჯდომარეობით გუშინ გაიმართა მთავრობის კაბინეტის სხდომა. სახელმწიფო მდივანმა რასკმა გააკეთა საერთაშორისო მდგომარეობის საერთო მიმოხილვა. პრეზიდენტთან არსებული ეკონომიური საბჭოს თავმჯდომარემ ეკლიმ თათბირზე გააკეთა მოხსენება ამერიკის შეერთებული შტატების ეკონომიკის მდგომარეობის შესახებ. მან აღნიშნა, რომ თუ ამერიკის შეერთებული შტატების საავტომობილო მრეწველობაში დაიწყება გაფიცვა, ეს მთელ რიგ სიძნელეებს შეუქმნის ქვეყნის ეკონომიკას. ეკლიმ კვლავ ხაზგასმით აღნიშნა, რომ საჭიროა გადასახადი გაუდიდდეს მოსახლეობას.

თათბირი ბელგრადში

ბელგრადი, 6 სექტემბერი. (საკდესი). აქ გამოქვეყნდა შემდეგი ცნობა:

1967 წლის 4-6 სექტემბერს ბელგრადში გაიმართა სოციალისტური ქვეყნების მთავრობათა წარმომადგენლების თათბირი არაბული ქვეყნებისადმი ეკონომიური დახმარებისა და მათთან ეკონომიური თანამშრომლობის საკითხებზე.

თათბირის მუშაობაში მონაწილეობდნენ შემდეგი დელეგაციები: ბულგარეთის სახალხო რესპუბლიკისა — მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილის ლუჩეზარ ავრამოვის მეთაურობით, უნგრეთის სახალხო რესპუბლიკისა — მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილის დოქტორ მატიაშ ტიმარის მეთაურობით, გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკისა — მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილისა და სახელმწიფო საგეგმო კომისიის თავმჯდომარის გერჰარდ მიურერის მეთაურობით, პოლონეთის სახალხო რესპუბლიკისა — მინისტრთა საბჭოსთან არსებული დაგეგმვის კომისიის თავმჯდომარის სტეფან ენდრიკოვსკის მეთაურობით, რუმინეთის სოციალისტური რესპუბლიკისა — მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილის გეორგე რედულესკუს მეთაურობით, საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირისა — მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილის ვლადიმერ ნიკოლოზის-ძე ნოვიკოვის მეთაურობით, ჩეხოსლოვაკიის სოციალისტური რესპუბლიკისა — მთავრობის თავმჯდომარის მოადგილისა და სახელმწიფო საგეგმო კომისიის თავმჯდომარის ოლდრჟიხ ჩერნიკის მეთაურობით და იუგოსლავიის სოციალისტური ფედერაციული რესპუბლიკისა — საკავშირო აღმასრულებელი ვეჩეს თავმჯდომარის მოადგილის კირო გლიგოროვის მეთაურობით.

თათბირის მსვლელობაში ამ ქვეყნების წარმომადგენლებმა წარმოადგინეს დაწვრილებითი ინფორმაცია, თუ რა ეკონომიური დახმარება გაუწია თითოეულმა სოციალისტურმა ქვეყანამ არაბულ სახელმწიფოებს.

თათბირის მონაწილეებმა განაცხადეს, რომ მზად არიან ორმხრივ საფუძველზე ან სხვა შესაფერისი ფორმით არაბულ ქვეყნებთან ერთად განიხილონ ეკონომიური თანამშრომლობის შემდგომი გაფართოების კონკრეტული ღონისძიებანი და ამავე დროს თათბირს გააცნეს თავიანთი განზრახვები და კონკრეტული მოქმედება ამ დახმარებისა და ეკონომიური თანამშრომლობის გაფართოების შესახებ.

შეხვედრის მონაწილე ქვეყნები დარწმუნებული არიან, რომ ასეთი თანამშრომლობა ხელს შეუწყობს არაბულ ქვეყნებს მათს მეცადინეობაში, რომლის მიზანია არსებული სიძნელეების დაძლევა, მათი ეროვნული და ეკონომიური დამოუკიდებლობის განმტკიცებაში და გამოხატავს სოციალისტური ქვეყნების სოლიდარობას არაბი ხალხებისადმი იმპერიალიზმისა და ნეოკოლონიალიზმის წინააღმდეგ მათს სამართლიან ბრძოლაში.

თათბირის მონაწილენი შეთანხმდნენ დაინტერესებულ არაბულ ქვეყნებს აცნობონ თათბირის მუშაობა და შედეგები.

თათბირმა მეგობრობისა და ურთიერთგაგების სულისკვეთებით ჩაიარა.

იუგოსლავიის კომუნისტთა კავშირის ც. კ-ის აღმასკომის სხდომა

ბელგრადი, 6 სექტემბერი. (საკდესი). ბელგრადში გაიმართა იუგოსლავიის კომუნისტთა კავშირის ცენტრალური კომიტეტის აღმასკომის სხდომა, რომელმაც განიხილა იუგოსლავიის სოციალისტურ ფედერაციულ რესპუბლიკაში ეკონომიური და საზოგადოებრივი რეფორმის განხორციელებასთან დაკავშირებული საკითხები.

დე გოლი ვარშავაში

ვარშავა, 6 სექტემბერი. (საკდესი). პოლონეთის სახალხო რესპუბლიკის სახელმწიფო საბჭოს თავმჯდომარის ედვარდ ოხაბის მოწვევით დღეს ვარშავაში ოფიციალურ ვიზიტად ჩამოვიდა საფრანგეთის პრეზიდენტი გენერალი შარლ დე გოლი მეუღლითურთ. საფრანგეთის სახელმწიფოს მეთაურს ახლავან საგარეო საქმეთა მინისტრი მ. კუვ დე მიურვილი და განათლების მინისტრი ა. პეირეფიტი.

ვარშავის აეროდრომზე საპატიო სტუმარს გულთბილად შეხვდა დედაქალაქის ათეულ ათასობით მცხოვრები. ედვარდ ოხაბმა და შარლ დე გოლმა მოკლე სიტყვები წარმოთქვეს.

საფრანგეთის სახელმწიფოს მეთაური მოლაპარაკებას აწარმოებს პოლონეთის სახელმწიფო მოღვაწეებთან.

ისრაელის ახალი პროვოკაცია

ნიუ-იორკი, 7 სექტემბერი. (საკდესი). გაერთიანებული ერების ორგანიზაციასთან არსებული არაბთა გაერთიანებული რესპუბლიკის მუდმივმა წარმომადგენელმა მოჰამედ ელ-კუნიმ უშიშროების საბჭოს თავმჯდომარეს გუშინ წერილი გაუგზავნა, რომელშიც სწერს, რომ 4 სექტემბერს ისრაელმა კვლავ დაარღვია საბჭოს რეზოლუცია ცეცხლის შეწყვეტის შესახებ.

ისრაელის სამი პატარა სამხედრო ხომალდი: ორი მოტობოტი და ბუქსირი, შეეცადნენ ძალით შეჭრილიყვნენ სუეცის არხში სუეცის მხრიდან. გემებმა ყურადღება არ მიაქციეს არაბთა გაერთიანებული რესპუბლიკის ხელისუფალთა გაფრთხილებას და განაგრძობდნენ წინსვლას. ამავე დროს მათ ცეცხლი დაუშინეს არაბთა გაერთიანებული რესპუბლიკის ჯარების პოზიციებს ტაუფიკის ნავსადგურში. არაბთა გაერთიანებული რესპუბლიკის ჯარებმა ისრაელის ამ პროვოკაციას ცეცხლითვე უპასუხეს, ნათქვამია წერილში.

ისრაელის არტილერიამ ცეცხლი დაუშინა სუეცს. მხეცური ცეცხლის დაშენის შედეგად დასახლებულ პუნქტებში დაიხოცა 42 მცხოვრები, დაიჭრა 161 კაცი, დაინგრა 30 შენობა, მათ შორის ორი საავადმყოფო. გარდა ამისა, ჩაიძირა საბერძნეთის გემი, მიწახაპია, რომელიც სუეცის არხის ადმინისტრაციას ეკუთვნოდა, დაზიანდა ინდოეთის გემი.

ისრაელის თავდასხმა ამხილებს ისრაელ ხელისუფალთა აგრესიულ ზრახვებს და ცეცხლის შეწყვეტის შესახებ უშიშროების საბჭოს რეზოლუციის აღმაშფოთებელი დარღვევაა, ხაზგასმულია წერილში.

ამინდის საიმედო პროგნოზისათვის

7 სექტემბერს თბილისში მუშაობა დამთავრა ტემპერატურა-ქარისა და ატმოსფეროს სპეციალური ზონდირების პრობლემებისადმი მიძღვნილმა სრულიად საკავშირო კონფერენციამ. კონფერენციაში მონაწილეობდა 200-ზე მეტი სპეციალისტი — სსრ კავშირის ამინდის სამსახურის წამყვანი ორგანიზაციების, სამეცნიერო-საკვლევი ინსტიტუტების, მოსკოვის, ლენინგრადის კიევის, ყაზანის, თბილისისა და ჩვენი ქვეყნის ბევრი სხვა ქალაქის მეტეოროლოგიური აპარატურის საწარმოთა წარმომადგენლები.

ამიერკავკასიის ჰიდრომეტეოროლოგიური სამეცნიერო-საკვლევი ინსტიტუტის პროგნოზის რიცხობრივი მეთოდების სექტორის ხელმძღვანელმა, ფიზიკა-მათემატიკის მეცნიერებათა კანდიდატმა რ. ნოხაძემ აღნიშნა, რომ მთაგორიან ქვეყნებში ამინდის რიცხობრივი პროგნოზების დროს საჭიროა კიდევ უფრო დაზუსტდეს აეროლოგიური ინფორმაცია.

ფიზიკა-მათემატიკის მეცნიერებათა კანდიდატმა კ. თავართქილაძემ თავის მოხსენებაში თეორიულად დაასაბუთა ამ მოვლენების პროგნოზის მეთოდები. ექსპერიმენტული მონაცემები დაედო საფუძვლად დიდმნიშვნელოვან კვლევას, რომელიც განახორციელეს ამიერკავკასიის ჰიდრომეტეოროლოგიის სამეცნიერო-საკვლევი ინსტიტუტის დირექტორმა, ფიზიკა-მათემატიკის მეცნიერებათა კანდიდატმა ვ. ლომინაძემ და ინსტიტუტის თანამშრომლებმა — ფიზიკა-მათემატიკის მეცნიერებათა კანდიდატებმა ი. ბარათაშვილმა და ნ. ბიბილეიშვილმა. თავიანთ მოხსენებაში „სეტყვის ღრუბლებზე ხელოვნური ზემოქმედების ობიექტური შეფასებისათვის თვითმფრინავით ზონდირების გამოყენების საკითხის გამო".

კონფერენციის მონაწილეებმა დიდი ინტერესით მოისმინეს მოხსენებანი ამინდის პროგნოზირებისა და ატმოსფეროს კვლევისათვის უახლესი საბჭოთა ტექნიკის გამოყენების შესახებ. მაგალითად, ცენტრალური აეროლოგიური ობსერვატორიის დირექტორის მოადგილემ ფიზიკა-მათემატიკის მეცნიერებათა კანდიდატმა ვ. შლიახოვმა და მისმა თანამშრომლებმა ილაპარაკეს ლაზერების გამოყენებაზე მთელი რიგი ატმოსფერული მოვლენების პროგნოზირებისათვის. ამავე ლაბორატორიის თანამშრომლებმა ფიზიკა-მათემატიკის მეცნიერებათა კანდიდატებმა ვ. ტულინოვმა და ბ. ტრუბნიკოვმა თავიანთი მოხსენებანი მიუძღვნეს ატმოსფერული რაკეტულ ზონდირებას და მეტეოთანამგზავრებს.

(საკდესი).

• სპორტი

თბილისის გუნდი — ჩემპიონი

გუშინ დამთავრდა „დინამოს" ცენტრალური საბჭოს პირველობის გათამაშება წყალბურთში, რომელიც თბილისის ზამთრის საცურაო აუზში მიმდინარეობდა.

დასკვნით ასპარეზობაში კიეველებმა სძლიეს ალმაატელებს 3:2, ხოლო ლვოვის წყალბურთელებმა მოუგეს მოსკოვის ოლქის გუნდს 7:5.

თბილისელმა წყალბურთელებმა, რომლებიც შვიდი ქულით შეჯიბრებას ლიდერობდნენ, გუშინ მოიგეს უკანასკნელი შეხვედრა ხარკოვის გუნდთან ანგარიშით 6:4 და ჩემპიონობა დაისაკუთრეს.

მატჩი თბილისში

გუშინ თბილისის „ლოკომოტივის" სტადიონზე გაიმართა „ა" კლასის მეორე ჯგუფის ფეხბურთელთა კოლექტივების საკავშირო შეჯიბრების მორიგი მატჩი. თამაშობდნენ ნალჩიკის „სპარტაკის" და თბილისის „ლოკომოტივის" გუნდები. შეხვედრის შედეგია 3:1 ლოკომოტიველთა სასარგებლოდ.

საზღვარგარეთის საფეხბურთო მოედნებზე

გაიმართა ევროპის ქვეყნების თასის მფლობელთა თასის გათამაშების მორიგი შეხვედრები. შოტლანდიის საკლუბო გუნდმა „აბერდინმა" დიდი ანგარიშით 10:0 დაამარცხა ისლანდიის გუნდი. გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის „ჰამბურგმა" დანიელ ფეხბურთელებთან შეხვედრა დაამთავრა თავის სასარგებლოდ 5:3.

ესპანეთში გრძელდება საერთაშორისო ტურნირი ფეხბურთში. მორიგ მატჩში მადრიდის „რეალმა" დაამარცხა ბრაზილიის საკლუბო გუნდი „ვასკო დე გამა" 6:1.

მოხერხებული რესტორატორი

სპაგეტი იტალიურად თოკს ნიშნავს. ასე დაარქვეს იტალიელებმა ყველაზე პოპულარულ ეროვნულ კერძს — გრძელ მაკარონს ტომატის სოუსით. იტალიურ რესტორანში რომ შედიან, უცხოელებს უნდათ გასინჯონ იტალიაში ცნობილი და საყვარელი ეს საჭმელი. მაგრამ ყველა უცხოელი როდი ბედავს მოითხოვოს სპაგეტი, რადგან არ იცის, როგორ ჭამოს.

მომხმარებლებს მიეშველა ლივერპულში (ინგლისი) იტალიური რესტორანის მარჯვე პატრონი ფრანკო ბერტოლასი. თავის რესტორანში მან მოაწყო თავისებური „სკოლა", სადაც მიმსვლელთ უფასოდ აძლევენ გაკვეთილს, თუ როგორ ჭამონ წესიერად იტალიური სპაგეტი. ხოლო „მოწაფეებმა" რომ არ დაირცხვინონ, ბერტოლასიმ „კლასი" დანარჩენ მიმსვლელთაგან სპეციალური შირმით გამოჰყო.

ასეთ „კლასში" გაკვეთილს რომ მიიღებენ, მიმსვლელებს შეუძლიათ თამამად შეუკვეთონ სპაგეტი საერთო დარბაზში, მით უმეტეს, რომ მისი ჭამა არც ისე ძნელია. მაკარონს ჯერ ჩანგლით დაგორგლავენ, შემდეგ ჩანგლიდან კოვზზე გადადებენ და შეექცევიან.

რესტორატორიც და მიმსვლელნიც კმაყოფილი არიან მოხერხებული გამოგონებით. მიმსვლელნი ჭამის თვალსაჩინო გაკვეთილს იღებენ, რესტორანის პატრონი კი ახალ მუშტარს შოულობს.

ვლ. მატვეევი.

ბუდაპეშტი. დედაქალაქის კაბელის ქარხანა უნგრეთის ერთ-ერთი უძველესი სამრეწველო საწარმოა. სახალხო ხელისუფლების დროს აქ განხორციელდა მოწყობილობის მოდერნიზაცია, გაიზარდა ქარხნის საწარმოო სიმძლავრე.

სურათზე: ერთ-ერთი საამქრო, რომელიც აღჭურვილია თანამედროვე ტექნიკურ მიღწევათა გათვალისწინებით.
ფოტო მტი-საკდესისა.

დისერტაციების დაცვა

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

(ი. ჭავჭავაძის პრ. № 1)

20 სექტემბერს, დღის 12 საათზე, სააქტო დარბაზში ელენე დიმიტრის ასული ბათიაშვილი პედაგოგიურ მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხის მოსაპოვებლად დაიცავს დისერტაციას თემაზე: „მეტყველების განვითარების პრობლემა ქართულ სკოლაში რუსული ენის სწავლების მეთოდიკაში".

(ი. ჭავჭავაძის პრ. № 3, № 87 აუდიტორიაში)

20 სექტემბერს, დღის 2 საათზე ვახტანგ ვარლამის-ძე ქუთათელაძე ხელოვნებათმცოდნეობის კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხის მოსაპოვებლად დაიცავს დისერტაციას თემაზე: „კომიკურის პრობლემა სოციალისტური რეალიზმის ხელოვნებაში".

(ი. ჭავჭავაძის პრ. № 1, სააქტო დარბაზში)

22 სექტემბერს, დღის 2 საათზე ანტონ ფილიპეს-ძე ხინთიბიძე პედაგოგიურ მეცნიერებათა დოქტორის ხარისხის მოსაპოვებლად დაიცავს დისერტაციას თემაზე: „აღზრდის იდეები ქართულ ხალხურ შემოქმედებაში".

დისერტაციების გაცნობა შეიძლება უნივერსიტეტის ბიბლიოთეკაში.

თეატრები

8 სექტემბერი

ზ. ფალიაშვილის სახელობის ოპერისა და ბალეტის სახელმწიფო აკადემიური — დაისი (სეზონის გახსნა), ფილარმონიის საზაფხულო — პოლონეთის რადიოსა და ტელევიზიის საესტრადო ორკესტრის კონცერტი (საღ. 8. ს.),

ტელევიზია

8 სექტემბერი

10.00 — კინონარკვევი, 10.40 — ბულგარული მხატვრული ფილმი „ატმის ქურდი", 12.00 — სატელევიზიო ახალი ამბები (გადმოცემა მოსკოვიდან), 12.20 — სატელევიზიო მრავალსერიიანი დოკუმენტური ფილმი „ნახევარი საუკუნის მატიანე" — 1930 წელი (გადმოცემა მოსკოვიდან), 17.55 — გადაცემათა პროგრამა, 18.00 — მოსწავლეთათვის — მოკლემეტრაჟიანი ფილმი, 18.30 — გადაცემა ბავშვებისათვის — „ხან იცინის, ხან ტირის", 18.45 — განცხადებები, 18.50 — კინონარკვევი, 19.10 — გადაცემა ახალგაზრდობისათვის — ისინი იბრძოდნენ თქვენი ბედნიერებისათვის. ვ. ნანეიშვილი, 19.25 — კინონარკვევი, 19.35 — სატელევიზიო ჟურნალი ქალებისათვის „იავნანა", 20.15 — კინონარკვევი, 20.35 — გადაცემა — „საბჭოთა კავშირის სახალხო არტისტები", 21.25 — ახალი ამბები (ქართულ და რუსულ ენებზე), 21.45 — ბულგარული მხატვრული ფილმი „ატმის ქურდი".

ჩა ვრთოთ, ჩა მოვისმინოთ

მეცხრე არხით — ცენტრალური ტელევიზიის პროგრამა. დასაწყისი 12 ს. საღამოს 17 ს. და 45 წ.

9 სექტემბერი

09.30 — ლექცია — „ქსელოვანი დაგეგმვა და მართვა მშენებლობაში", 11.00 — სამხედრო პარადი და დემონსტრაცია, მიძღვნილი ბულგარელი ხალხის ეროვნული დღესასწაულისადმი (გადმოცემა სოფიიდან), 15.55 — გადაცემათა პროგრამა, 16.00 — საესტრადო სიმღერების სოპოტის საერთაშორისო ფესტივალის დასკვნითი კონცერტი (ვიდეომაგნიტოფირზე ჩანაწერის გამეორება), 18.10 — გადაცემა მოსწავლეთათვის — სატელევიზიო ჟურნალი „მერცხალი", 19.00 — ფეხბურთი საბჭოთა კავშირის პირველობაზე — „დინამო" მოსკოვი — „შახტიორი" დონეცკი — მეორე ტაიმი (გადმოცემა მოსკოვიდან), 19.45 — კინონარკვევი, 20.00 — სატელევიზიო მრავალსერიიანი დოკუმენტური ფილმი — „ნახევარი საუკუნის მატიანე" — 1931 წელი (გადმოცემა მოსკოვიდან), 21.00 — „საუბარი კინოს შესახებ", 22.1[illegible] — ახალი ამბები (ქართულ და რუსულ ენებზე), 22.35 — მოკლემეტრაჟიანი მხატვრული ფილმი, 23.00 — გადაცემათა პროგრამა [illegible] სექტემბრისათვის, 23.05 — [illegible]ტი ჯიუტია" (გადმოცემა მოს[illegible]დან), 23.30 — „სპექტრი" [illegible] ზეიმო გასართობი პროგრ[illegible] (გადმოცემა სოფიიდან).

რედაქტორი
დ. მძედლ[illegible]

კომუნისტი

თბილისი, ლენინის 14. რედაქტორის მოადგილეების — 9-98-03. 9-03-09, პ/მ მდივნის — 9-72-80 ხამდივნოსი — 9-66-10 განყოფილებებისა: პარტიული — 9-87-61 პროპაგანდის — 3-22-93, მრეწველობის — 3-20-34, სოფლის მეურნეობის — 9-52-46, საბჭოთა მშენებლობის — 3-18-70, მეცნიერების, უმაღლესი სასწავლებლებისა და სკოლების — 3-27-58 ლიტერატურისა და ხელოვნების — 9-55-01, ინფორმაციის — 3-16-90, წერილების — 9-73-24 ილუსტრაციის — 3-28-54, განცხადებების — 3-93-96.

ჩვენი მისამართი და ტელ[illegible]

КОМУНИСТИ ИНДЕКС 66443 უე 03361 საქ. კპ ცკ-ის გამომცემლობის პოლიგრაფკომბინატი, თბილისი, ლენინის ქ. № 14.